

GŁOS WIELKOPOLSKI

Ukazuje się od 16 lutego 1945

Poznań, sobota/niedziela 22/23 września 1984

Cena 5 zł

Nr 225 (12 304) ▲ Wyd. 2

PL ISSN 0137-9186 ▲ Nr indeksu 35028

WSK „PZL — Kalisz”

odznaczona
Orderem Sztandaru
Pracy II klasy

INFORMACJA WŁASNA

Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-Kalisz” w Kaliszu zaliczana jest do czołowych w kraju producentów samolotowych silników tłokowych i sprzętu lotniczego. Wytworzane tu silniki instalowane są m. in. w samolotach „Dromader” i „Wilga”. W maju br. z taśm montażowych kaliskiej WSK zszedł 20-tysięczny silnik lotniczy ASZ-62 IR, wytwarzany od 1958 roku w oparciu o radziecką dokumentację.

Stała współpraca z radzieckim przemysłem lotniczym umożliwiła szybki rozwój wytwórni oraz opanowanie skomplikowanych technologii. Najnowszym elementem współpracy kooperacyjnej z zakładami w Woroneżu jest produkcja mechanizmów płatowcowych do radzieckiego aerobusu „IL-86”.

Wczoraj w uznaniu zasług dla rozwoju polskiego przemysłu lotniczego, sztandar wytwórni udekorowano Orderem Sztandaru Pracy II klasy.

Na uroczystość przybyli m. in. minister hutnictwa i przemysłu maszynowego Janusz Maciejewicz oraz zastępca kierownika Wydziału Ekonomicznego KC PZPR Jerzy Cent. Obecni byli przedstawiciele wojewódzkich władz politycznych i administracyjnych z członkiem KC PZPR, I sekretarzem KW PZPR Janem Janickim, przewodniczącym WRN dr. Januszem Michockim i wojewodą kaliskim płk dypl. Kazimierzem Buczmą.

Zasłużonych pracowników WSK „PZL” udekorowano od znaczeniami państwowymi, reżyserskimi i regionalnymi. Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymali: Zygmunt Bryza, Michał Jaromowski, Jan Maślak, Stefan Rubiński, Edmund Śudoł, Bronisław Wojtasiak i Józef Więclaw. (msj)

Ustawy o Sądzie Najwyższym oraz o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Z posiedzenia Sejmu

(PAP) Publikujemy sprawozdanie z dalszej części obrad z czwartkowego posiedzenia Sejmu PRL. Po przerwie przewodnictwo obrad objęła wicemarszałek Sejmu Halina Skibniewska. Rozpoczęła się poselska debata.

Posłowie zaakceptowali informację o głównych kierunkach polityki w sprawie drobnej wytwórczości.

Projekt ustawy o drobnej wytwórczości skierowany został przez Sejm do odpowiednich komisji oraz do Rady Społeczno-Gospodarczej przy Sejmie w celu przedstawienia opinii.

W kolejnym punkcie porządku dziennego pos. Zygmunt Surowiec (ZSL, okr. wyb. Kalisz) przedstawił sprawozdanie sejmowych komisji Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości oraz Prac Ustawodawczych o przedłożonym przez Radę Państwa projekcie ustawy o Sądzie Najwyższym.

Projekt ustawy — powiedział — określa miejsce i rolę

Sądu Najwyższego w systemie organów państwowych. Sąd ten ma sprawować wymiar sprawiedliwości, strzec praworządności ludowej; swą działalnością przyczyniać się do rozwijania i umacniania świadomości prawnej obywateli. Sąd Najwyższy chroni socjalistyczne dobra i wartości: polityczne i społeczno-gospodarcze ustroj PRL, dobro ludu pracującego, własność społeczną, praworządność ludową oraz prawa i prawem chronione interesy obywateli.

W projekcie ustawy — kontynuował Z. Surowiec — sprecyzowany został status sędziów Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy powoływać będzie na 5 lat Rada Państwa.

Istotną nowością jest ustanowienie organów kolegialnych sądu: Zgromadzenia Ogólnego sędziów SN, zgromadzenia izb oraz Kolegium SN.

W głosowaniu Sejm uchwalił ustawę przy 3 głosach przeciwnych i 17 wstrzymujących się.

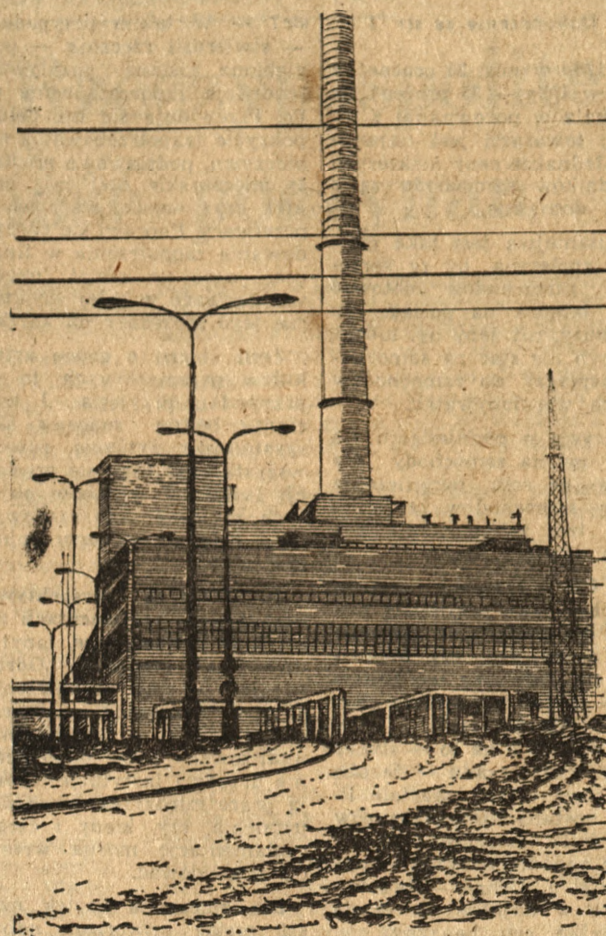
Projekt ustawy o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych przedstawia Izbie z upoważnienia komisji: Planu Gospodarczego Budżetu i Finansów oraz Prac Ustawodawczych posłanka Krystyna Jandy-Jendroška (bezp. okr. wyb. Wrocław). Przypomniała ona, iż dotychczasowa ustawa regulująca kwestie związane z ochroną ubezpieczeniową powstała w 1958 r. w zupełnie odmiennych warunkach społeczno-gospodarczych. — stąd w pełni uzasadniona jest potrzeba nowego uregulowania prawnego.

Rządowy projekt ustawy w toku prac komisji sejmowych oceniony został na ogół pozytywnie — zwłaszcza rozszerzenie zakresu ubezpieczeń na srodki trwałe przedsiębiorstw państwowych od zdarzeń losowych.

Następnie Izba wysłuchała odpowiedzi na interpelacje i zapytania poselskie.

O godz. 18.50 Sejm zakończył obrady.

Z wielkopolskiego szkieletownika

Zespół Elektrociepłowni Karolin działa od 1974 roku i zasilą dużą część Poznania w energię ciepłą, a od niedawna także wytwarza energię elektryczną. Widoczny na rysunku komin ma 200 metrów wysokości. Elektrociepłownia jest nadal rozbudowywana. Rys. — J. Nowaczyk

Konferencja prasowa J. Urbana

Pogłoski o podwyżkach — nieprawdziwe

(PAP) 20 bm. rzecznik prasowy rządu — Jerzy Urban na spotkaniu z przedstawicielami prasy krajowej, odpowiedział na liczne pytania dziennikarzy dotyczące różnych problemów.

Najwięcej pytań dotyczyło obecnego i przyszłego poziomu życia oraz związanych z tym kwestii cen i płac.

Nawiązując do niedawnej podwyżki cen samochodów J. Urban stwierdził, iż niesłuszny jest pogląd, jakoby decyzja ta oddaliła perspektywę nabycia samochodu przez obywateli. I tak np. w okresie uruchomienia produkcji Fiata 126p, jego cena w 1974 r. wynosiła 69 tys. zł, natomiast średni miesięczny zarobek —

3185 zł. Oznaczało to, że zakup można było dokonać za średni zarobek 1,8 roku; należy przy tym pamiętać, że był to samochód o pojemności 600 ccm. Obecnie wytwarzany Fiat 126p o pojemności 650 ccm kosztuje 310 tys. zł, a średni zarobek wynosi około 17 tys. zł. Oznacza to, że okres oszczędzania na zakup, przy przeznaczeniu całego zarobku na ten cel, wynosi 1,5 roku, a więc jest krótszy niż w 1974 r.

Słuszny jest pogląd, że poziom cen samochodów jest w tym zakresie wliczenia do nich po datków przeznaczonych przez budżet państwa. Podatek obrotowy przy sprzedaży Fiata wynosił 20%.

Zakończenie 23 podróży zagranicznej

Jan Paweł II powrócił do Rzymu

(PAP) W piątek o godz. 9.50 czasu lokalnego na rzymskim lotnisku „Ciampino” wylądował specjalny samolot kanadyjskich linii lotniczych, którym papież Jan Paweł II powrócił ze swej 23 podróży zagranicznej.

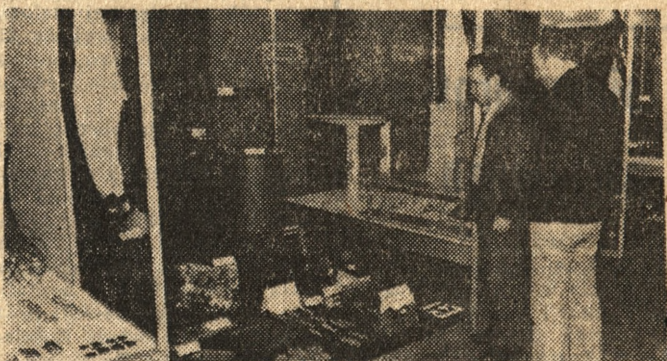
Papież zakończył 12-dniową wizytę w Kanadzie, w czasie której przemierzył 13 000 km i zatrzymał się w 13 aglomeracjach miejskich.

W ostatnim dniu wizyty Jan Paweł II odprawił mszę pod gołym niebem w Ottawie. Kazanie poświęcił potępieniu terroryzmu stwierdzając, że „przebieg zagraża zniszczeniem źródła ludzkiego życia”.

Jan Paweł II zwrócił uwagę na źródła konfliktów zbrojnych po II wojnie światowej.

Zakończyły się Targi „Jesień 84”

Kupiono towarów
za 204 miliardy złotych

Poszukiwane piece trocinaki, narzędzia ogrodnicze na stoisku poznańskiej Wytwórzo-Uslugowej Spółdzielni Pracy. Fot. — R. Świątkowski

INFORMACJA WŁASNA

Zakończyły się w piątek Targi Krajowe „Jesień 84”. Już jednak wcześniej więk-

szość handlowców wyjechała z Poznania do swoich miast. Ostatnie kontrakty, i to raczej tylko uzupełniające pod koniec targów.

Wybuch bomby przed ambasadą USA w Bejrucie

(PAP) Według ostatnich do niesień agencji AFP, w wyniku eksplozji przed ambasadą USA w Bejrucie zginęły 23 osoby, a 60 zostało rannych.

Obrażen doznał m. in. ambasador Stanów Zjednoczonych Reginald Bartholomew oraz ambasador W Brytanii David Meris. Ich życiu nie zagraża niebezpieczeństwo.

W. Jaruzelski przyjął J. Cozmę

(PAP) 21 września prezes Rady Ministrów gen. armii Wojciech Jaruzelski przyjął ambasadora Rumunii Iona Cozmę, który kończy swoją misję dyplomatyczną w Polsce.

Sesja ONZ rozpatrzy 141 tematów

S. Olszowski w Nowym Jorku

(PAP) Przewodniczący delegacji naszego kraju na XXIX sesję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, członek Biura Politycznego KC PZPR, minister spraw zagranicznych, Stefan Olszowski przybył do Nowego Jorku, witany na międzynarodowym lotnisku im. Kennedy'ego, przez członków kierownictwa polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych w Waszyngtonie i Nowym Jorku oraz polskiej misji przy Narodach Zjednoczonych.

W tegorocznej sesji zapowiedziano już udział 18 szefów państw i rządów, 5 wi-

ceprezydentów i wicepremierów oraz 99 ministrów spraw zagranicznych.

Porządek dzienny sesji przewiduje rozpatrzenie 141 tematów, dotyczących umacniania pokoju, bezpieczeństwa i rozbrojenia oraz rozwoju między narodowej współpracy gospodarczej.

Debatę generalną rozpoczyna się w poniedziałek, jako pierwszy przemawiać ma prezydent Stanów Zjednoczonych Ronald Reagan. Na wtorek zapowiedziano wystąpienie ministra spraw zagranicznych ZSRR Andrieja Gromyki. Minister Stefan Olszowski będzie przemawiał z trybuny ONZ w środę.

Dzisiaj o godz. 21.33 początek jesieni

(PAP) 22 września o godz. 21.33 czasu środkowoeuropejskiego słońce wejdzie w znak Wagi — pierwszy jesienny znak zodiaku. Rozpocznie się astronomiczna jesień.

159 członek ONZ

(PAP) Sułtanat Brunei, leżący na wyspie Kalimantan (Borneo) na Oceanie Spokojnym został w piątek 159 członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych. Bogaty w ropę naftową sułtanat uzyskał niepodległość 1 stycznia br. Powstał w XV w.

Zdrowie i kultura

Niska kultura szkodzi zdrowiu — ta myśl jawi się dość wyraźnie, gdy spojrzeć na obraz społecznego zdrowia (za rysowany choćby na niedawnym posiedzeniu Rady do Spraw Rodziny). A widoczne jest to szczególnie w ostatnich latach. W ciągu minionego i bieżącego roku zarysowało się bowiem kilka niepokojących zjawisk. Szerzenie się chorób zwananych potocznie chorobami brudnych rąk to jeden krag za drugim. Wpływ na zdrowie coraz częstszych wypadków i urazów — to drugi.

Co mają wspólnego wirusy zapalenia wątroby, biegunki, czerwonki (czterokrotnie więcej niż przed dwoma laty), przeróżne zatrucia, bak-

teryjne zakażenie przenoszone nieświeżym pokarmem — z niebezpieczeństwem, które nie

sie za sobą wzrost urazów i wypadków? A jednak... gdy uznać, że przyczyną tworzenia się takich zakażeń jest najczęściej brud, nieprzebranie podstawowych zasad higieny — czyli mówiąc krótko niski poziom kultury zdrowotnej, a korzenie coraz częstszych urazów sięgają niewystarczającego poziomu tak zwanej kultury tech-

nicznej — to wspólny mianownik da się wyznaczyć. Jest nią nieumiejętność, niewiedza, brak określonych, a pożądanym nawyków. Pewnie, że można twierdzić, iż wypadkom winne są pędzące ulicami samochody, urządzenia techniczne itp., a zakażeniom — na przykład brak leków... Jest w tym tylko część prawdy. Czy skutki rozwoju motoryzacji i techniki muszą być dla zdrowia aż tak drastyczne (trzęście miejsc wśród przyczyn zgonów, pierwsze — kalectwa)? Czy też po prostu trzeba się nauczyć umiejętności bycia w takim środowisku. Tak, jak wpoić należy potrzebę codziennej higieny, potrzebę czystości. A to, choć tak silnie ze zdrowiem związane — nie jest sprawą wyłącznie lekarzy...

JOLANTA LENARTOWICZ

Pogłoski o podwyżkach — nieprawdziwe

Dokończenie ze str 1

tów 126p wynosi 25 procent, a Fiatów 125p — 35 procent. Jego skala w porównaniu z innymi towarami jest najwyższa. Jednakże ceny niektórych składników samochodu są z kolei dotowane.

Slusniejszą jest taka polityka społeczna, by ze sprzedaży samochodów dotować ceny biletów na pociągi czy autobusy, niż żeby np. ludzie, których nie stać na samochodzie dopłacali do samochodów swych współobywateli.

Decyzja o podniesieniu stawek cel na samochody nie miała na celu ograniczenia liczby samochodów zagranicznych, lecz zahamowanie wywozu dewiz z kraju.

— Czy utrzymane zostaną dotychczasowe przydziały benzyny dla posiadaczy samochodów osobowych, czy przewiduje się podwyżkę cen benzyny — spytał dziennikarz „Expressu Wieczornego” — wszyscy wskazują na to — stwierdził rzecznik rządu — że obowiązujące w III kwartale limity zostaną utrzymane również w IV kwartale.

Nie zapadły decyzje — powiedział J. Urban — przewidujące w najbliższym czasie podwyżkę cen benzyny.

Sporo zgłoszonych pytań dotyczyło przewidywanego poziomu kształtowania się cen innych towarów. Minister zdemontował obiegujące pogłoski, jakoby planowanych i przewidywanych na ten rok podwyżek cen sprzętu radiotelewizyjnego, pralek automatycznych, lodówek, szkła i ceramiki. Nie będzie także — oświadczył rzecznik — podwyżek gazu, światła, ciepłej wody. Jeśli chodzi o meble, mogą zdarzyć się jeszcze jedne zmiany cen, wynikające ze zdrożenia tarczy liściastej z której wyrabia się tylko 10 procent ogólnej ilości mebli.

W okresie pierwszych 7 miesięcy r. 1984 — podkreślił J. Urban — wzrost cen ogółem w porównaniu z ubr. wyniósł około 13 procent i od tego czasu do chwili obecnej jeszcze nastąpił wzrost o ułamek procenta.

W tym samym okresie, gdy dochody ludności wzrosły o 19 procent nastąpił wzrost wydatków ludności o 21 procent. Jest to odbicie faktu, że w sklepach jest coraz więcej towarów i ludzie uruchamiają zgromadzone uprzednio za soby pieniądze.

Konieczna jest konsekwentna kontynuacja polityki płacowej i cenowej polegającej na hamowaniu tendencji do nadmiernego wzrostu cen i ponadplanowego i nie uzasadnionego postępu produkcji wzrostu płac.

W przyszłym roku jak zakładamy wskaźnik inflacji wyraziście się obniży. Jest to polityka nie prosta bo wymaga harmonizowania celów i tendencji przeciwnych.

Przedstawiciel „Tygodnika Demokratycznego” zapytał o konkrety dotyczące zrównowżenia podaży z popytem w przypadku przyjęcia w przyszłości planie wariantu I polegającego na kształtowaniu przede wszystkim równowagi pieniężno-rynkowej. Co konkretnie nam to przyniesie?

— W takim przypadku — stwierdził rzecznik — pogłębione zostaną pozytywne tendencje zapoczątkowane w br. Przewiduje się np. pełne pokrycie zapotrzebowania na pieczywo, podstawowe produkty mleczarskie, olej, jaję, cukier oraz owoce, warzywa i przetwory. Poprawi się zdecydowanie zaopatrzenie w tłuszcz, wzrosnie udział mięsa w pieczywie w całej strukturze jego sprzedaży na kartki.

Jeśli chodzi o grupę artykułów przemysłowych, to w przypadku przyjęcia I wariantu będzie znacznie korzystniejsza sytuacja przede wszystkim w zakresie produkcji i dostaw wyrobów objętych zamówieniami rządowymi i programami operacyjnymi.

— Jakie są perspektywy ograniczenia reglamentacji na artykuły żywnościowe, zapytał dziennikarz tygodnika „Odrodzenie” — stan zaopatrzenia i zapotrzebowania — stwierdził rzecznik — jest obecnie analizowany przez odpowiednie urzędy i instytucje, trwają prace międzyresortowe dla ustalenia, czy, kiedy i czego reglamentację można wreszcie zlikwidować.

Dla zniesienia kartek muszą zostać utworzone odpowiednie rezerwy w handlu, aby przetrzymać „pierwsze uderzenie” stanowiące odruch psychologiczny na odejście od reglamentowanej sprzedaży.

O ile przewiduje się stopniowe odchodzenie od reglamentacji większości artykułów żywnościowych to jednak w najbliższej perspektywie nie będzie to dotyczyć mięsa, choć i o tym myśli się już i kalkuluje.

Dlaczego informacja, że płace nauczycieli wzrosły średnio o 2 tys. zł nie mówi się, że do tej podwyżki wliczono rekompensaty? (Echo Krakowa). Kwota ok. 2000 zł średnio na jednego nauczyciela stanowi efektywną podwyżkę wynagrodzenia — podkreślił J. Urban. — Wbrew pogłoskom ta suma nie obejmuje rekompensat, które tylko przy okazji włączono do stawek wynagrodzenia zasadniczego a to korzyść dla nauczycieli do automatycznie wzrastają dodatki stażowe liczone od uposażenia zasadniczego.

— Co uważa pan za problem nr 1 w działaniach społeczno-politycznych rządu w najbliższym okresie? (Rzeczpospolita).

— Jest kilkadziesiąt problemów numer jeden — odpowiedział J. Urban. Skoro mam z nich wybrać coś najważniejszego to uważam, że tym jest poprawa warunków życia ludności.

— Konkursy na stanowiska dyrektorów stały się powszechną praktyką wyłaniania kadr kierowniczych.

— Sprzedaż alkoholu (w przeliczeniu na 100 proc. spirytusu) wynosiła w lipcu br. 11,2 mln litrów, zaś w sierpniu 1984 skoczyła do 12,2 mln litrów. W porównaniu z sierpniem ubr. oznacza to zmniejszenie zakupu w sieci detalicznej o 100 tys. litrów, ale zanotowano wzrost zakupów alkoholu w sklepach Pewexu o 300 tys. l.

W Pilskim uhonorowano zasłużonych spółdzielców

W ramach obchodów 40-lecia Polskiej Ludowej i z okazji przekazania do użytku nowoczesnej hali produkcyjnej Spółdzielni Pracy „Drzewiarz” w Złotowie — odbyło się wczoraj w Pile spotkanie grupy spółdzielców z przedstawicielami wojewódzkiej władzy polityczno-administracyjnej. Przybyli: I sekretarz KW PZPR — Michał Niedźwiedz, przewodniczący WK SD — Al-

fred Jeske i wicewojewoda pilski — Janusz Paluchowski. Obecny był również prezes Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy — Wiktor Sielanko.

Podczas spotkania, zasłużonych spółdzielców regionu u-

INFORMACJA WŁASNA

Na polach Wielkopolski pełnia prac jesiennych. Nad rzędami ziemniaków pochylo ne sylwetki ludzi. Traktory pełne dorodnych bulw przewożą je do kopców i punktów skupu. W gospodarstwach wielkoobszarowych pracują kombajny ziemniaczane. Dzięki poprawie pogody w ostatnich dniach wzmożło się tempo prac wykopkowych. Zaawansowanie jest jednak różne w poszczególnych województwach, największe w Kaliskiem, gdzie wykopki ziemniaków zbliżają się do półmetka i do tej pory wybrano je z ponad 27 000 hektarów. W Konińskim zebrano ziemniaki z 22 500 hektarów (48,8 procenta powierzchni uprawy), w Leszczyńskim — z około 10 000 hektarów (40 procent), w Pilskim — z podobnej powierzchni (28 procent), w Poznaniu z 15 000 hektarów (30 procent).

W ubiegłym roku o tej samej porze wykopki były bardziej zaawansowane, ale nie można zapominać, że w niektórych województwach naszego regionu, jak np. w Poznaniu i Leszczyńskim na skutek suchych pól były wtedy kiepskie i nie bardzo co było zbierać. Obecnie plony szacuje się na około 200 kwintali z hektara na ziemiach lepszych, nieco słabsze na lepiej, a zwłaszcza na plantacjach silnie porażonych zarazą ziemniaczaną.

W obawie przed zimą przecho- waniem w ziemi już teraz rolnicy przystąpili do parowania

Na polach Wielkopolski

Nadrabia się opóźnienia przy wykopkach i siewach

Młodzież z Zespołu Szkół Zawodowych imienia HCP przy Odlewni Żeliwa w Śremie pomaga od 10 września w wykopkach ziemniaków w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej Kaleje w gminie Kórnik. Codziennie pracuje inna klasa, zbierając kartofle za kopcówką. Niestety, plantacje są bardzo zachwaszczone, co utrudnia wykopki i pracę maszyn.

Fot. — R. Świątkowski

ziemniaków na paszę dla inwentarza. W miniony czwartek w gminie Kórnik, gdzie jest do zbioru w tym roku 900 hektarów ziemniaków, pracowali u rolników indywidualnych w Dębcu i Białejewie kombajny kónieckiej Spółdzielni Kółek Rolniczych, a także kolumna parnikowa w Dębcu. Kombajny buraczany SKR był zatrudniony na polu rolnika indywidualnego Józefa Kozłowskiego

w Bninie, szykującego pierwszą partię buraków do odstawy dla rozpoczynającej kampanię przetwórczą w sobotę cukrowni w Środzie.

Wykopki buraków są jeszcze w fazie początkowej, bowiem nie wszystkie cukrownie rozpoczęły kampanię przetwórczą. Pracują już wszystkie (pięć) fabryk należące

do Przedsiębiorstwa „Cukrownie Leszczyńskie”. W sobotę ruszą dwie fabryki Przedsiębiorstwa „Cukrownie Wielkopolskie”, a mianowicie w Środzie i Szamotułach w Poznaniu.

Pełną parą trwają prace przy zbiorze kukurydzy siłosowej. Ubija się ciągnikami kopce pociętej zielonki. Do tej pory zaawansowanie prac jest dobre. W Kaliskiem zebrano 10 procent kukurydzy, w Konińskim — 24 procent, w Leszczyńskim — jedną trzecią obszaru uprawy, w Pilskim — około 36 procent, w Poznaniu — 44 procent powierzchni. Plony są niezłe, bowiem kukurydza po deszczach wyraźnie podrosła i wykształciła okazałe kłosy.

Oprócz wcześniej zaczętych siewów jęczmienia ozimego i żyta, obecnie przyszła kolej na pszenicę. Obserwuje się większe zainteresowanie rolników wymianą ziarna siewnego właśnie jęczmienia ozimego i pszenicy, a to ze względu na uzyskiwanie w bieżącym roku wyższe wydajności tych zbóż jak i korzystniejsze ceny w skupie.

Wyraźnie przekroczono areal zasiewów rzepaku, szczególnie w województwach: kaliskim, pilskim i poznańskim. Poznańskie wykonało sto procent zaplanowanego obszaru zasiewów poplonów ozimych. W innych województwach jeszcze te prace siewne trwają. Ponadto wapiuje się pola, wykonuje orki, wywozi obornik, rozsiewa nawozy. Kończy się drugi pokos siana, rozpoczęto trzeci na lepiej utrzymanych łąkach. (emp)

„Mostostal” znany i ceniony od 30 lat

INFORMACJA WŁASNA

Od 30 lat w Kazimierzu Biskupim koło Konina ma się dziać oddział poznańskiego Przedsiębiorstwa Konstrukcji Stalowych i Urządzeń Przemysłowych „Mostostal”. Z tej okazji odbyło się spotkanie, na którym 25 zasłużonych pracowników udekorowano odznakami resortowymi i regionalnymi.

W czasie minionych 30 lat pracownicy „Mostostalu” uczestniczyli w budowie odkrywki węgla brunatnego „Gosławice”, kopalni „Adamów”, montując koparki i układając kilometry taśmociągów. Zaangażowani byli także przy bu-

downie Zakładów Ceramiki Sanitarnej i „Korundu” w Kole, elektrolizy i odlewni oraz hali walcowni w Hucie Aluminium, uczestnicząc w rozbudowie Fabryki Urządzeń Górniczych Odkrywkowego od chwili jej powstania. Obecni byli także przy rozbudowie huty „Głogów” kopalni „Belchatów”, rafinerii w Płocku. Załoga przedsiębiorstwa znajduje także zatrudnienie za granicą, zwłaszcza w Niemczech, Republice Demokratycznej. W 30-lecie pracownicy „Mostostalu” zmontowali około 240 000 ton różnego rodzaju konstrukcji i urządzeń. (les)

W Leszczyńskim zainaugurowano rok szkolenia partyjnego

INFORMACJA WŁASNA

W miejsko-gminnym ośrodku kultury w Gostyniu odbyła się wojewódzka inauguracja kolejnego roku szkolenia partyjnego. Uczestniczyli w niej wyróżniający się lektorzy Komitetu Wojewódzkiego PZPR oraz instancji podstawowych. Obecni byli również sekretarz KW PZPR Zbigniew Zygmont, kierownik Wydziału Ekonomicznego KC PZPR Marek Hołdakowski, kierownik WOKI Zbigniew Gorzełańczyk oraz I se-

krretarz KMG PZPR w Gostyniu Andrzej Zaremba.

Zadania w pracy ideologicznej instancji i organizacji podstawowych omówił sekretarz KW Z. Zygmont. Wykład inauguracyjny „Historyczne uwarunkowania deklaracji ideowej PZPR — „O co walczyliśmy, dokąd zmierzamy” wygłosił płk doc. dr Eugeniusz Kozłowski. W trakcie inauguracji grupę służących lektorów i wykładowców szkolenia partyjnego odznaczono medalami oraz odznaczeniami regionalnymi. (ar)

działni Pracy, Kazimierz Cieśliewicz — pracownik Piłskich Spółdzielni Pracy i Paweł Jaster — prezes Spółdzielni Pracy „Drzewiarz” w Złotowie. Ponadto wręczono złote, srebrne i brązowe Krzyże Zasługi. Uchwałą WRN w Pile — Honorową Złotą Odznakę „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Piłskiego” przyznano prezesowi Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy — Wiktorowi Sielankowi. (jot)

WWT ma 60 lat

Co czwarty papieros z fabryk w Poznaniu i Kościanie

INFORMACJA WŁASNA

Licząca 60 lat Wytwórnia Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu kontynuuje tradycje powstałego w ubiegłym wieku wielkopolskiego przemysłu tytoniowego. Dzisiaj obejmuje dwa zakłady — w Poznaniu i Kościanie (Leszczyńskie), dostarczając na rynek co czwarty papieros krajowego papierosa. Oprócz „Popularnych”, „Klubowych”, „Mocnych”, „Koral”, „Poznańskich” i „Piastów” jest także dostawcą cygar i cygaretek, tabaki oraz skretki śląskiej.

W piątek przedstawiciele ponad półtoratisięcznej załogi, która w tym roku wykona 21

miliardów papierosów, spotkali się na uroczystości z okazji 60-lecia wytwórni i 40-lecia Polskiej Ludowej, obecni byli m. in. Edward Łukasik — I sekretarz KW PZPR w Poznaniu, Franciszek Murawski — sekretarz KW PZPR w Lesznie, I sekretarz KD PZPR na Grunwaldzie — Kazimierz Jaśniński, wicewojewoda poznański — Jan Tomaszewski oraz przedstawiciele władz Kościana, Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,

Zrzeszenia Przemysłu Tytoniowego.

O tradycjach i produkcji WWT mówił jej dyrektor — Zbigniew Kasprzak. Jest to dzisiaj duży zakład, stworzony niemal od podstaw po II wojnie światowej. Tylko mury fabryki liczą sobie około 100 lat. Mimo systematycznego unowocześniania, nadal wytwarza się papierosy na wielu przestarzałych maszynach, co jest głównym powodem nie zawsze zadawalającej jakości. Ma na to także wpływ — jak mówiono — niedbalstwo części załogi i niska jakość dostarczanych fabryce bibulek, tytoniu oraz filtrów.

Licznej grupie pracowników WWT wręczono odznaczenia państwowe, odznaki regionalne, brązowe i zakładowe. Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski — Henrykowi Kominowi, Tadeuszowi Rajchowi oraz Marianowi Wawrzyniakowi.

Zyczenia pomyślności i dobrych wyników produkcyjnych złożył załozce I sekretarz KW PZPR w Poznaniu. Odczytano także list od Stanisława Zięby — ministra rolnictwa i gospodarki żywnościowej. (bej)

Czterdziestolecie w fotografii prasowej

INFORMACJA WŁASNA

W salonie wystawowym leszczyńskiego BWA czynna będzie do końca września wystawa, której współorganizatorem jest Centralna Agencja Fotograficzna, a zatytułowana „40 lat Polskiej Ludowej w fotografii prasowej”. Jest to skondensowana historia powojennej Polski oglądana przez obiektyw fotoreporterów CAF. Autorzy wyboru zdjęć kierowali się przede wszystkim chęcią pokazania fotografii nieznanych i do tej pory niepublikowanych. Na wystawie prezentuje się ponad sto zdjęć. (ar)

POGODA

Poznańskie Biuro Prognoz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej przewiduje dzisiaj zachmurzenie duże z rozproszonymi możliwymi opadami. Temperatura maksymalna od 16 do 18, minimalna od 10 do 12 stopni. Wiatr słaby, południowo-zachodni.

Wczoraj o godzinie 17 zanotowano w Kaliszu, Koninie, Lesznie 20, w Poznaniu i Pile 18 stopni. Ciśnienie wynosiło 746,9 mm czyli 998 hPa.

(A-18)

Dziśjszy serwis informacyjny opracował Kazimierz Brzezicki

Ani za nas, ani dla nas

Rozmowa z prof. dr. hab. Czesławem Mojsiewiczem przewodniczącym Komitetu Nauk Politycznych PAN

Kiedy dwóch mówi to samo, to nie zawsze znaczy to samo. Słyszysz, że niska jest u nas kultura polityczna. A znaczy to może za równo, że chodzi o tych ludzi z kręgów władzy, którzy nie potrafią, nie chcą się otworzyć na inne niż własne poglądy, jak i o społeczeństwo, w którym dominują postawy nieterańskie. Co pan o tym sądzi?

— Pojęcie „kultura polityczna” odnosi się najczęściej do całego społeczeństwa, a więc i do rządzących, i do rządzonych. Tak rozumiane jest ono jednak nieprecyzyjne. Bardziej precyzyjnie można je określić w zestawieniach: „kultura polityczna rządzonych”, „kultura polityczna rządzących”, „kultura polityczna studentów, mieszkańców miast, wsi, robotników i tak dalej. A i w tych przypadkach brakuje do pełnej oceny jednoznacznych kryteriów, opisów i wartościowania. Proponuje się, by jednym z ważniejszych kryteriów był stosunek do własnego państwa do racji stanu, czyli do podstawowych wartości, ważnych dla wszystkich klas społecznych, tych wartości, bez których funkcjonowanie społeczeństwa jest zagrożone, nieefektywne lub zakłócone.

Prof. Dr. Hab. Czesław Mojsiewicz

— Co to jest zatem — kultura polityczna?

— To określona wiedza o polityce, która pozwala rozumieć inne poglądy na ważne publiczne sprawy, rozumieć mechanizmy i funkcje politycznych, funkcjonowanie motywacji politycznych, cele polityczne i ich uwarunkowanie. Ponieważ jednak nie wszyscy mamy wiedzę jednakowo rozległą, a zatem niejednakową jest nasza świadomość polityczna (jej częścią bywają mity, stereotypy), to oczywiście, że różna jest także kultura polityczna. Mieści się w tym określeniu także pewien sposób zachowania się wobec zjawisk, instytucji, procesów i wartości życia politycznego, które może się przejawiać w postaci aprobaty, dezaprobaty, neutralności.

— Jak należy rozumieć stwierdzenie, iż kultura polityczna jest na wysokim lub na niskim poziomie?

— Trudno mi wyrokować o stopniu prawdziwości takich wartościujących wypowiedzi, nie ma bowiem możliwości ich zweryfikowania. Mogę mówić tylko o własnych odczuciach. Gdyby przyjrzeć się stosunkowi do państwa, do interesów narodowych, w różnych sferach — można zaobserwować znaczne defekty. Nie wszyscy jednakowo głęboko wnika ją w owe najważniejsze polityczne racje. Jedną z nich jest

posiadanie niezawodnych, trwałych sojuszy z najbliższymi sąsiadami. Tego uczy nie tylko cała nasza historia, ale także obserwacja współczesnych zjawisk na naszym globie. Nie zrozumiemy tej prawidłowości, nie świadczą najlepiej o poziomie kultury politycznej. Innym kryterium oceny może być stopień demokratyzmu w różnych obszarach życia publicznego. Nie wolno jednak utożsamiać aktywności legislacyjnej Sejmu, który tworzy nowe podstawy funkcjonowania

— Dlaczego są one szkodliwe?

— Skoro odzegnujemy się od pewnych zachowań, od skompromitowanych form funkcjonowania instytucji publicznych, od dawnych metod zarządzania i rządzenia — jako nagannych, nieskutecznych i szkodliwych, to przecież trzeba także kontrolować, w jakiej stopni do nowych wymagań przy stosowaniu się ludzie, którzy funkcjonowali publicznie w minionym okresie. Nierzadko dzisiaj spotykamy się z przejawami lekceważenia interesu społecznego, z wyzywającymi formami zachowania się funkcjonariuszy publicznych, urzędników, studentów, mieszkańców miast, wsi, robotników i tak dalej. A i w tych przypadkach brakuje do pełnej oceny jednoznacznych kryteriów, opisów i wartościowania. Proponuje się, by jednym z ważniejszych kryteriów był stosunek do własnego państwa do racji stanu, czyli do podstawowych wartości, ważnych dla wszystkich klas społecznych, tych wartości, bez których funkcjonowanie społeczeństwa jest zagrożone, nieefektywne lub zakłócone.

naczelnych instytucji państwa i stosunków społecznych, z codzienną praktyką, z funkcjonowaniem tych ustaw. Jeśli ustawa nie wchodzi do codziennego obiegu może się okazać ułomna lub wyrastająca ponad poziom świadomości znacznej części obywateli, którzy jej nie rozumieją. Dla kształtowania kultury politycznej, w zakresie pełnego wdrażania nowych ustaw mamy chyba niewiele do zrobienia. Musimy się nauczyć kierować własnym losem, uczestniczyć we wspólnym rządzeniu, w ponoszeniu wspólnej odpowiedzialności. Nikt tego nie zrobi za nas, ani dla nas.

— Zapewne zauważył pan profesor niebezpieczne zjawisko, polegające na tym, że niektórzy ludzie — wbrew intencjom ustawodawcy — próbują jeszcze raz powtórzyć znane z nie tak dawnej przeszłości sytuacje, używać stare „zaklecia”, nawet gesty — słowo reanimować metody, uznane za nieskuteczne, a nawet szkodliwe...

— Nie potrafię ocenić skali tego zjawiska. Czy to jest tendencja o wyraźnym kierunku i coraz większym nasileniu, czy też są to zjawiska incydentalne, których nie wolno jednak lekceważyć, trzeba je widzieć, przeciwdziałać im — po to, by z wolna nie zaczęły dominować, że szkodą dla społeczeństwa i kraju.

— Niestety, nie wszyscy tolerują publiczne uwagi o tego rodzaju zjawiskach. Nie wszyscy lubią słuchać o trudnych, nie załatwionych problemach, nie zawsze otwierają się na wiadomości „prostą z życia”. Niektórzy odbierają to jako bezzasadną krytykę, a nawet jako atak personalny...

— Oczywiście, wśród kryteriów oceny poziomu kultury politycznej trzeba widzieć stosunek do krytyki, do możliwości artykulacji poglądów poszczególnych grup obywateli, do dotyczących różnych obszarów życia społecznego, konkretnych zjawisk i działań określonych osób czy instytucji. Życie publiczne może się rozwijać normalnie pod warunkiem, że sygnały o negatywnych zjawiskach nie będą blokowane. To przecież oczywiste, że unie możliwości informowania nie likwiduje tych zjawisk — przeciwnie, przyczynia się do ich podskórnej kumulacji, a w końcu do wybuchu, często z ogromną siłą, że szkodą dla życia społecznego. To tak, jak z rodzajem, w którym przestępstwem gospodarczym, które na początku ma z pozoru wygląd zupełnie nieszkodliwych działań, by w końcu osiągnąć rozmiary skandalicznej afery. Wczesne ujawnianie różnych

Dokończenie na str. 4

Z obrad poznańskiej Rady Wojewódzkiej PRON

Naprawa Rzeczypospolitej to realność poczynañ

Panie, a co jest zrobione? Przecież jak pójde teraz do nich na zebranie, zapytają mnie wpiertw właśnie o to!

Przypomina mi się tamto zdanie, które usłyszałem niedawno na jednym z zebranych PRON-u, gdy tu w Mierzynie koło Międzychodu przysłuchuję się obradom plenarnym poznańskiej Rady Wojewódzkiej PRON. Tamto pełne niepokoju pytanie dotyczyło sprawy konsekwencji. Oto Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego przedstawił programy wyborcze. Wybory do rad narodowych były wielką, zaciętą batalią polityczną. Do jej wygrania przyczynili się także owe programy — realne zadania poprawy sytuacji w miastach, wsiach, osiedlach.

Od 17 czerwca 1984 upłynęły już jednak przeszło trzy miesiące. Niektórzy powiedzą, że to bardzo krótki czas. No tak, ale... Ale gdy działacz społeczny pójde teraz na zebranie do lamtych wyborców z czerwca 1984, z którymi konsultował owe programy, na pewno spotka się z tym zasadniczym pytaniem: „Co jest zrobione?”

Tym bardziej, że przecież, jak przypomniał to w Mierzynie przewodniczący komisji programowej RW PRON w Poznaniu Wiktor Pawlak, wojewódzkie programy wyborcze stały się podstawą do opracowania wojewódzkich planów społeczno-gospodarczych na najbliższe lata.

Jak sytuacja w dziedzinie potrzeb i prób rozwiązywania spraw aktualnych wygląda w ocenie działaczy poznańskiego PRON-u — relacja poniżej.

OGÓLNA KONCEPCJA RUCHU ODRODZENIA

Augustyn Kogut, wiceprzewodniczący Rady Krajowej, przewodniczący Rady Wojewódzkiej PRON w Poznaniu: — Każdy z działaczy PRON-u to przecież społecznik, który swym działaniem chce się przyczynić do naprawy Rzeczypospolitej. I dlatego te wszystkie działania są i powinny być różne.

Andrzej Elbanowski, wiceprzewodniczący Rady Krajowej, wiceprzewodniczący RW PRON: — Ruch odrodzenia winien być czynnikiem inspirującym, inicjującym. PRON nie ma „odbierać chleba” innym w zakresie działania, ma być przekaznikiem opinii społecznej do władz.

Jan Urban, przewodniczący komisji inicjatyw społecznych RW PRON: — Podstawową sprawą dla PRON-u jest uzyskiwanie pełnej wiarygodności społecznej — PRON musi zyskać rolę rzecznika społeczeństwa, dopracować się takich form, które znajdują rzeczową społeczną akceptację. Chcemy podważyć społeczeństwo do odrodzenia. Za dużo jest jednak pompy w okresie takiej naszej biedy. Gdy jakiś zakład obchodzi na przykład swoje stulecie, z tego powodu świętuje, jego pracownicy dostają odznaczenia, choć pracują w tym zakładzie często 2-3 lata. A może lepszym uczuciem takiego stulecia byłoby czyn społeczny tych pracowników, praca w jakąś wolną sobotę? Za szybko zaczynamy działać znowu po staremu, za mało wymagamy od siebie.

Mieczysław Opalka, przedstawiciel PRON-u z Nowego Tomyśla: — Powinniśmy także mówić i te sprawy, która dla niektórych jest bardzo niewygodna.

SZKOLNICTWO

Maciej Olejniczak, przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Szkole poinformował o uformowaniu się przy RW PRON w Poznaniu tego komitetu. W województwie

poznajskim w latach 1985-90 potrzebnych będzie 41 nowych szkół podstawowych z 953 izbami oraz 51 nowych przedszkoli z 6120 miejscami, nie mówiąc o całym szkolnictwie ponadpodstawowym. Wymaga to ogromnego wysiłku i niezbędny jest tu szeroki ruch społeczny pomocy szkole, ruch prowadzony z poznańskim realizmem, ale i z poznańskim sercem.

Andrzej Elbanowski: — Można powiedzieć, że budynki same nie będą uczyć, potrzebne są także mieszkania dla nauczycieli.

Augustyn Kogut: — Trzeba ulżyć doli dzieci i dlatego tak ważna jest praca społecznego komitetu pomocy szkole. Ale tu nie tylko budynki są ważne, ale i sytuacja wychowawcza w szkole, żeby dzieci wiedziały, że to jest ich szkoła, „moja szkoła”.

Tekla Grek, przedstawicielka PRON Poznań-Grunwald: — Są szkoły, do których dzieci przychodzi na godzinę 7 do świetlicy, by dopiero o 15 zacząć lekcje, a o godzinie 18 opuścić gmach. Tak długi okres pobytu w szkole sprzyja zarówno chorobom jak i wyczerpaniu psychicznemu dzieci. Nie wszystkie też szkoły zbudowane kiedyś jako Tysiąclatki służą dzisiaj resortowi oświaty. Opieszale również przebiegają remonty budynków. Po roku używania, nowe szkoły z kolei ulegają dekapitalizacji, ciekna dachy. Zabierająca głos powiedziała też, że po prostu nie bardzo wie, żeby tyle potrzebnych dzieciom i młodzieży szkół zostało rzeczywiście zbudowanych. A szkolnictwo nadal nie jest objęte pierwszeństwem w zakresie dostaw materiałów budowlanych.

Jan Urban: — Mówi się, że dzieci późno wychodzą ze szkół, że fatalna jest zmiana nowości szkolna, a dlatego utrzymujemy wolne soboty w szkołach? Dlaczego dzieci i młodzież otrzymują książki w szkołach bezpłatnie, przecież to są dla państwa ogromne wydatki... Obiekty sportowe takie jak poznański Stadion 22 Lipca strasza pustkami, natomiast szkołom brakuje boisk.

WIEŚ I ROLNICTWO

Stefan Ratajczak, przewodniczący komisji wsi i rolnictwa RW PRON: — Powinny być wykorzystane w pełni wszystkie środki przeznaczone na rolnictwo i te z Funduszu Rozwoju Rolnictwa, i z rekultywacji gruntów, i środki z funduszy gospodarki wodnej. A — niestety — dzieje się z tym różnie, często pieniądze spoczywają tylko na koncie bankowym. Kółka rolnicze winny się czuć gospodarzami wojewódzkiego funduszu rozwoju rolnictwa. Konieczna jest też regeneracja małych zbiorników wodnych. A poza tym — powinny być na wsi traktowane równo wszystkie sektory w polityce kredytowej, a bardzo często tak nie jest. Ponadto dla wsi jest bardzo ważna sprawa zaopatrzenia w środki pochodzenia przemysłowego i środki do produkcji. Rozpatrzenia wymagają także skomplikowane problemy społeczne wsi, sprawy kultury i oświaty.

Mieczysław Romanowski z Łęczów: — Za dużo na różnego rodzaju zebraniach dyskutuje się o Poznaniu, a przecież problemy wsi są równie ważne.

ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA

Zbigniew Maderek, przewodniczący komisji zdrowia i opieki społecznej RW PRON: —

Dokończenie na str. 10

WŁODZIMIERZ BRANIECKI

Wśród powodów leż, narzekani i utyskiwań pojawia mi się nagle jutrzienka optymizmu, takie nasze polskie — „A jednak można”. Oto władze krakowskiej dzielnicy Nowa Huta (nie tak dawno — Mogiła) jak donosi Polska Agencja Prasowa — „Wygrały walkę z niesolidnymi dozorcami”. Zawsze pasjonowała mnie walka, a już wręcz niezdrowo — przewidywanie jej rezultatów. Tym razem walka jest wygrana — rodzi się więc pytanie: jak do tego doszło?

Doszło do tego, że codziennie ulice Nowej Huty lustruje specjalna, a jakże, komisja, która, gdy dostrzeże uchybienia w pracy cieciorów, dozorców i stróż zapisuje im karny punkt. Za ten karny punkt potracą się cieciorowi, stróżowi, dozorczy jedną dwudziestą drugą część zarobku; w bieżącym roku 340 takim obywatelom Nowej Huty potracono 200 000 złotych. Jeżeli jednak to nie skutkuje — rozwiązują się z nimi umowę o pracę oraz buduje dla nich specjalny barak, do którego zostaną wykwaterowani, a ich mieszkania obejmą inni, rokujący bardziej czyste intencje — stróże, dozorczy, cieciorze.

Polska Agencja Prasowa informuje, iż ten motywacyjny system wynagradzania uzyskał od 1 sierpnia aprobatę Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych. Poza Krakowem jak do tej pory tym systemem nie zainteresował się nikt. Jest to wiadomość ewidentnie nieprawdziwa. Ja nie jestem nikt, a zainteresowałem się tą sprawą tak daleko, że wiem, że nowohucy stróże, cieciorze, dozorczy, którzy przez cały miesiąc sprzątają należycie otrzymują... premie. Od 10 do 50 procent. Do tego też doszło, ale nie tylko.

Oto w Warszawie powstała specjalna „brigada tygrisa”, taka milicja komunalna, która będzie gonić do roboty tych, którzy i tak za to biorą pieniądze. Parę miast

w Polsce, w tym i Poznań, który przecież już ma specjalną komisję porządku i czystości, zabiega o powołanie podobnych brigad. Oto też w niektóre dni, w ramach akcji „Czwartek dla porządku” dyżurował przy telefonach wiceprezydent Poznania. Mnie już nic nie dziwi.

Mój znajomy, rzec by można przyjaciel, człowiek zany w wieku przedemerytalnym bierze sobie bardzo do serca zalecenia lekarzy, by jak najwięcej spacerować. I spaceruje, ale to niestety — zdrowiu jego nie sprzyja.

Do użytku wewnętrznego

W śmietnisku

Człapie więc po swoim osiedlu z głową zwieszoną jak księgowy, któremu się nie zgadza, a co głowę dumnie uniesie, to zaraz go strzyka w okolice serca. Tu napaśkudzone, tam naśmiecone, gdzie indziej dzury na naszych polskich drogach; ekspedientka w fartuchu, że żal patrzeć, drzewa uschnięte, ławki polamane, lampy pobite, smród, brud i nieskończenie wielkie aspiracje. Wraca więc ten człek do domu i myśli — a myśli ma coraz brudniejsze. Ale już niedługo. Sztaby zaczęła działać jeszcze prężniej, komisje gadać jeszcze częściej, kasy wypłacać coraz więcej. Będzie lepiej — bo czyszej to nie będzie już chyba.

Chyba się nieco zagalopowałem w tym jednostronnym przedstawianiu ciagle poprawiającej się sytuacji; by mieć więc czysto w kartotece powinienem chociaż trochę przy-

łożyć tym, no wiecie, tym tam. Tam byłem parę razy. Na Wschodzie i na Zachodzie. Taką brudną moralnie, zalaną pornografią Kopenhagę to się chyba codziennie myje szamponem; nic więcej nie robią tylko strzygą trawniki, polewiają ławki. Większa od Warszawy, a jakby człowiek chciał tapalić, to kilometrami pęta na chodniku nie znajdzie. W takim Wiedniu w zajeżdżniach to nie tylko „putzen, putzen”, a w takiej NRD — gdzie mieszkałem trochę, to już zupełnie żyć się nie da. W wolną sobotę mieszkańcy całego domu wylegają i zaczyna się „Sauber-aerobic”. Malują ploty, zamiatają, szorują — ja myślę, że może na to osiedle ktoś przyjedzie bardzo ważny, ale nie. Odwiedziła mnie tylko sąsiadka, by o jedenastej w potudnie przypomnieć, że moja kolej na mycie schodów.

Pora jednak wrócić na nasze zaśmiecone podwórko, na którym z kublów się wylewa, a odór usypia nawet muchy. Najlepiej się zna swoje podwórko, podwórko swojego dzieciństwa. Czuwał nad nim taki człowiek, o którym nawet nie wiem czy jeszcze żyje. Był kolejarzem, a po pracy był człowiekiem bolesciwym. Bolało go wszystko. Zatkany kanał, wykrecona żarówka, śnieg na chodniku i woda w pionicy. Żył z otwierania bramy i z tego podwórka. Starego, podniszczonego, ale zawsze czystego i schludnego. Od obecnych stróżów, cieciorów, dozorców różnił się tylko jednym — był gospodarzem posesji. Tak miał wypisane w spisie lokatorów, tak miał wypisane w sercu. Dopóki nie będzie takich gospodarzy, to mogą się zbierać dziesiątki komisji, sztabów, grup, komitetów, które wygrywać będą batalie o czystość, ład i porządek, ale tylko w gazecie; nawet gdy się to będzie nazywać Nowa Huta, to i tak będzie to tylko Mogiła.

ANDRZEJ SKRZYPCZAK

W całej okazałości

Zagłowiec „Dar Młodzieży” sfotografowany na wodach Zolki Pomorskiej prezentuje się bardzo efektownie.

CAF — fot. J. Undro

LIST Z GORZOWA

W Choszczynie wszystko jest możliwe

Znacznie więcej niż o gorzowskich sprawach, mówi się w Gorzowie we wrześniu o Choszczynie. Bo Choszczyno przeżywa swoje wielkie dni. Najpierw dowiedzieliśmy się, że w konkursie „Mistrz Gospodarności” zajęło II miejsce w kraju w grupie miast do 15 tysięcy mieszkańców. Potem oficjalnie poinformowano, że z okazji Święta Odrodzenia Rada Państwa przyznała miastu Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, a Prezydium WRN nadało miastu odznakę Za Zasługi dla Województwa Gorzowskiego. Już od dawna wie dzieliśmy, że miasto spłóbi się do uczczenia jubileuszu nadania praw miejskich i że główne uroczystości odbędą się w drugiej połowie września. Niedawno nadeszła wiadomość, że przewodniczący Rady Państwa — Henryk Jabłoński zapowiedział przyjazd 24 września, aby osobiście i uroczystie udekorować sztandar miasta Krzyżem Oficerskim.

Nie zachował się dokument nadający Choszczynie prawa miejskie. Historycy ustalili, że nie mogło to być przed 1279 rokiem, ani po 1284. W 700 lat potem uznano, że od 1979 roku miasto przygotowywać się będzie, aby w 1984 uroczystie święcić jubileusz. Nie ma dokumentu i niewiele pozostało z dawnego grodu, za ledwie fragmenty murów, barbakan i układ urbanistyczny. Miasto leżące na pograniczu Pomorza i Wielkopolski przez 7 wieków ciążyło ku Polsce, choć Polska nie była zainteresowana rozszerzaniem wpływu na zachód. O słowiańską ziemię i grodu świadczy jego nazwa rejestrowana w dokumentach niemieckich. To miasto z pogranicza było wielokrotnie grabione, palone i burzone. Nie oszczędziła go również II wojna światowa. Znajdowało się przecież w rejonie Wału Pomorskiego, a za ciężkie walki spowodowały, że było najbardziej zniszczonym miastem na Pomorzu Zachodnim. Nie pozostał ani jeden budynek w stanie nadającym się do zamieszkania bez remontu.

Weronika Franczak, znana i ceniona nauczycielka, przyjechała do Choszczyna 16 sierpnia 1945. Wspomina ona: „Okropny widok przedstawiał się moim oczom. Dworzec zburzony. Na wprost prowadziła główna ulica przysypana gruzami, a po obu stronach stały wypalone domy bez dachów, które pospadały od wstrząsów, wybuchów bomb i pocisków. Drzewa poucinane były wół lub powypalane”.

Dokończenie ze str. 3
nieprawidłowości jest niezbędnym warunkiem prawidłowego funkcjonowania partii politycznych, władzy, społeczeństwa i państwa.

— A jednak nie wszyscy to rozumieją. Teraz, gdy rozszerzają się możliwości udziału społeczeństwa w sprawowaniu władzy, choćby w formie konsultacji poprzedzających podejmowanie decyzji, blokowanie szczytów, krytycznych, wypowiedzi ludzi autentycznie zaniepokojonych o los swojego miasteczka, kraju — może przynieść skutki fatalne...

— Otwartość na wnioski, na krytykę jest dziś — musi się stać — jedną z najważniejszych cech współczesnego polityka, pracownika administracji, także tego z najniższego

Rzeczy w takim mieście. objął 27 marca 1945 Jan Gromadzki, inżynier-chemik z dyplomem z Nancy, którego wyzwoleńca zastało w pobliskim majątku. Przejmując władzę z rąk radzieckiego komendanta, burmistrz nie znalazł nazwy miasta, w którym mu przyszło rządzić. Państwo Gromadzcy zamieszkali w jednym z nielicznych domów, w którym brakowało tylko szyb i drzwi.

I mieszkają tu do dziś. Choć Janowi Gromadzkemu wielokrotnie oferowano wyższe stanowiska, choć pracował na Uniwersytecie Poznańskim, choć organizował Wydział Chemii Organicznej WSI w Szczecinie, choć był rzeczoznawcą w Centralnym Zarządzie Przemysłu Chemicznego, choć spędzał wakacje z Arturem Rubinsteinem, bo jest bliskim krewnym jego żony Nelly, to jednak zawsze wracał do Choszczyna. Tu widzi efekty swojej pracy, tu spotyka swoich uczniów, tu do dziś uczy w miejscowym liceum języka francuskiego i łaciny.

W tym mieście naprawdę trzeba było wszystko zacząć od początku. Przyjeżdżali pierwsi osadnicy, zatrzymywali się Polacy wracający z robot w Niemczech i gdy widzieli, że ktoś jednak tu mieszka, zostawali na stałe. Tu nawet szabrowników było mniej, bo nie mieli czego szabrować. Wszystko trzeba było zrobić własnymi rękoma. Na pomoc z zewnątrz nie liczone wcale. Ciężkiego trudu przy porządkowaniu ulic, uruchamianiu sieci elektrycznej i gazowej, łataniu dachów, nikt wtedy nie nazywał pracą społeczną, choć właśnie społeczeństwo robiło to wszystko dla siebie i bez zapłaty. Wtedy takie pojęcie nie istniało.

W 1951 roku miasto już w miarę normalnie funkcjonowało, było nawet liceum ogólnokształcące, które umieszczono w przedwojennym budynku wojskowym. Ledwo objął władzę nad liceum młodzieży dyrektor Marian Pieczyński, gdy w listopadzie otrzymał nakaz natychmiastowego przekwaterowania szkoły do innego budynku i oddanie zajmowanego dla potrzeb wojska. A w mieście nie było żadnej sali, w której można by pomieścić choć jedną klasę. Szkołę groziła likwidacja. Wtedy rodzice podjęli decyzję budowy nowej i wyjednali u marszałka Rokossowskiego zezwolenie na zajmowanie dotychczasowego budynku do momentu wzniesienia własnego. Nie było dźwigów i wielkiej płyty, były tylko łopaty i taśmociąg jako jedyne urządzenie me-

chaniczne. Szkołę budowali rodzice i uczniowie. Duży i przestronny budynek wzniesiono w ciągu roku. Dziś, przy Alei szkoły, która na początku lat 50-tych, po trzydziestu latach okazała się za małą. Więc społecznym sposobem rozbudowano ją o segment większy od pierwszego. Rok szkolny 1984/85 młodzież z Zespołu Szkół rozpoczęła w rozbudowanym gmachu, a społeczny komitet już przymierza się do budowy hali sportowej i basenu.

Dyrektor Marian Pieczyński niedawno przeszedł na emeryturę, ale z okien swojego mieszkania obok szkoły czuwa nad dalszym ciągiem rozbudowy. Szanują go choszczynianie i obdarzają funkcjami społecznymi. Właśnie on jest przewodniczącym Społecznego Komitetu Obchodów 700-lecia Choszczyna. Komitet ten zawiązał się przed czterema laty i wówczas opracowano program przygotowań do obchodów. W tym programie zapisano wszystkie potrzeby miasta i gminy, wszystkie zobowiązania zakładów pracy, szkół i organizacji społecznych oraz osób prywatnych, którzy chcą pracować dla swego miasta. Tu sprawdzili się najlepiej, że dobry przykład jest zaraźliwy. Każdy chce mieć swój udział w pracy dla miasta. Lista wykonanych czynów jest tak długa, że przeraża ramy tego listu.

A efekty? Rozbudowywane są dwie następne szkoły, ukończone dwa przedszkola, najpiękniejszy w województwie dom kultury, tętniący życiem ośrodek sportów wodnych, w którym odbywają się w tym roku Mistrzostwa Polski w Sportach Obronnych, przepiękne działki z dużą świetlicą, wymiana instalacji gazowej i elektrycznej, utwardzone drogi do każdej wsi, telefony we wszystkich wsiach, nowe świetlice i kluby, wszędzie idealna czystość. Komisja oceniająca w konkursie „Mistrz Gospodarności” oprócz wysokiej lokaty i 12 milionów złotych przyznała miastu dwie dodatkowe nagrody: za rozwijanie kultury fizycznej, turystyki i rekreacji oraz za podjęcie produkcji nowych artykułów spożywczych, a są to wędliny z mięsa baraniego, sprzedawane poza systemem reglamentacji. Jadłams. Naprawdę dobre. Wymyślono je w Choszczynie. Bo w Choszczynie wszystko jest możliwe. Nawet to, co gdzie indziej zda się tylko marzeniem. Tacy tam ludzie.

KRZYSTYNA KAMIŃSKA

Ani za nas, ani dla nas

szczebla. Szacunek dla innych ludzi, dla ich poglądów, tolerancja dla innych stanowisk i opinii — to właśnie są ważne elementy kultury politycznej.

— Czy osiągnięcie wyższego jej poziomu nie zaprowadzi nas znowu do pozornej jednorodności, do rezygnacji z własnego zdania, z własnej podmiotowej roli w podejmowaniu decyzji?

— W samym swym założeniu kultura polityczna oznacza możliwość zgłaszania wie lu propozycji, ścieranie się poglądów, rozmaitość opinii, lecz

także — umiejętność spokojnego ich prezentowania i wysłuchiwania. W toku dyskusji otwartej, szczerzej, której przyświeca cel najważniejszy — dobro państwa i jego obywateli można znaleźć takie rozwiązania, które satysfakcjonują je wszystkich, a przynajmniej większość obywateli. Powstałe w ten sposób decyzje będą na pewno lepiej znane, lepiej umotywowane, a przy tym uznawane za własne.

— Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał
ZYGMENT ROLA

KULTURA * KULTURA * KULTURA

KSIĄŻKA

Przeciw pesymizmowi

— ujrzyś zaskoczony że mimo nieobecności twego oddechu

Świat istnieje szczęśliwie (...)

Osobno rozrasta się obok warg i oczu

wiersz ani unicestwia go ani buduje

Waga nie drga mimo zejścia z szali

(„Waga i warga”)

Jerzy Grupiński opublikował szósty, ważny i znaczący tom wierszy. Autor „Wagi i wargi” prowadząc od, bez mała, piętnastu lat w poznańskim Pałacu Kultury tzw. Spółkonia Literackiego przy Kominku przyczynił się do ożywienia aktywności najmłodszych twórców w naszym mieście. Ta społeczna działalność Jerzego Grupińskiego przysłoniła nieco jego własną twórczość, zwłaszcza że poeta, jak się wyjawia, z pewną szkodą dla siebie nie próbował zdobyć rozgłosu poprzez publikację wierszy na łamach prasy ogólnopolskiej. Przypuszczając jednak należy, że tom „Waga i warga” zdecydowanie o wyjściu Jerzego Grupińskiego z poznańskich opłotków i o kreśleniu jego miejsce w panoramie najnowszej poezji polskiej.

Jak dotąd, Grupiński doskonalił swoje rzemiosło poetyckie pisząc, obok wierszy lirycznych, wiersze-felietony, wiersze-polemiki, wiersze-traktaty, wiersze-portrety. Objawił przy tym rzadką dziś zdolność pisania z humorem, dowcipem. Teraz łamie doświadczenia dały w zbiorze „Waga i warga” nowy jak kościwo, a przy tym dość jednorodny stop poetycki. Jest on sumą doświadczeń poety i czło-wieka. Już pierwsza lektura zbioru każe zwrócić uwagę na swój styl i rozumowanie egzystencjalne, o cechach wyraźnie autobiograficznych:

Od dziś trzeba

dokładniej oglądać tego

czterdziestolatka

(„Wiersz osobisty”)

Nadszedł więc moment, w którym poeta stanął przed pytaniami zasadniczymi, wymagającymi odpowiedzi filozofa:

rzalny w rytmie rzeczy i zjawisk świata.

W odkrywanych przez poetę związkach czasowo-przestrzennych rodzi się pytanie o wartości moralne. W pięknym wierszu „Virtus” czytamy:

Gdzie jest odwaga ta spośród spadającego ognia

I nie jest to tylko retoryczne i ironiczne pytanie. Odpowiedź jest serio i pozytywna. W czasach, kiedy poeci piszą programowo pesymistyczne wiersze Grupiński ma odwagę być optymistą. Nie przedawniło się więc takie pojęcie, jak kultura, jej znaki. To co rodzi się nie zaprzecza temu, co umarło, z ruin cywilizacji powstaje nowe piękno:

Jest więc miejsce na zbawionych i potępionych Na płodne choć skrawione tano

Naszej zielonej Matki — i dla dwunogiego z piórem w garści z podniesionym czołem

rozgarniającego słowa

Liryka Jerzego Grupińskiego przywraca współczesnej poezji polskiej niezwykle dziś potrzebną refleksję humanistyczną.

Wojciech Jamrozik

Jerzy Grupiński: Waga i warga. Opracował graficznie Lech Frackowiak. Wydawnictwo Poznańskie: Poznań 1984, s. 55.

Zabłysnął talentem w Poznaniu

Tadeusz Pluciński z Elżbietą Zajęcową w jednej ze scen sztuki „Kłopot z dziewczyną perkusistą”.

CAF — fot. Z. Matuszewski

Swą sceniczną karierę zaczął Tadeusz Pluciński trzydzieści pięć lat temu we Wrocławiu, dokąd przyjechał z dyplomem Wydziału Aktorskiego łódzkiej PWST. Trudnego rzemiosła aktorskiego uczył się od takich mistrzów jak legendarny Leon Schiller czy H. Szletyński, E. Wierciński, B. Korzeniewski. Następnie był Poznań — w latach 1950—53, gdzie swoim talentem zwrócił uwagę stołecznych recenzentów — i następny sezon rozpoczął już w Warszawie.

Występował kolejno na deskach takich teatrów jak Ludowy, Ateneum, Współczesny, Polski, a od jesieni 1975 roku — nieprzerwanie wierny jest Teatrowi „Syrena”. Gra w nim repertuar bardzo różnorodny — komediodowy, farsowy, kabaretowy, rewizyjny, sztuki kostiumowe i współczesne; te ostatnie, jak sam wyznaje, są mu najbliższe. Jego nazwisko wiąże się przede wszystkim z teatrem, widzowie na pewno pamiętają jego wspaniałe kreacje choćby w sztuce S. Zeromskiego „Uciekła mi przepióreczka”,

gdzie grał Przełęckiego, w „Balladynie” Słowackiego od twarzał postać Kostryma, był Dulskim w „Moralności Pani Dulskiej” Zapolskiej, Diomedesem w „Troilusie i Kressydzie” Szekspira, wcielił się w postać nadporucznika Łukasza w „Przygodach wojaka Szwejka Haszka. Partnerował takim sławom aktorskim jak Nina Andrycz, Aleksandra Śląska, Marian Wyrzykowski, Władysław Hańcza, Tadeusz Fijewski, Aleksander Bardini.

Tadeusza Plucińskiego znamy także z ekranu, wystąpił w kilkudziesięciu filmach. Debiutował w 1948 roku w „Ostatnim etapie”, potem było tych filmów ponad pięćdziesiąt. Sceniczny dorobek wzbogacają także dokonania telewizyjne i liczne prace estradowe m. in. w radiowym „Podwieczorku przy mikrofonie” i „Zespole Dziewiątka”.

Obecnie Tadeusz Pluciński odnosi pełny sukces we współczesnej farsie T. Frisby'ego zatytułowanej „Kłopot z dziewczyną perkusistą”, podbijając widowiskowo swoją znakomitą grą.

A. Z.

W nakładzie 4,2 miliona egzemplarzy

(PAP) Przez przeszło czterystulecie Mistrz z Czarnolasu uczy nas jak kochać swój język i ojczystą kulturę, której był jednym z największych twórców. Po jego książce sięgają stale nowe pokolenia Polaków. W Polsce Ludowej utwory Jana Kochanowskiego wznawiane były — w edycjach zbiorowych i oddzielnych ponad sto razy w nakładzie ogólnym 4,2 mln egzemplarzy.

Uwieńczeniem edytorstwa stają się pomnikowa edycja „Dzieł wszystkich” Jana Kochanowskiego, której opracowanie i wydanie powierzone Instytutowi Badań Literackich PAN oraz naszej najstarszej oficynie wydawniczej — wrocławskiemu „Ossolinium”. Inicjatorem tej edycji, której pierwsze cztery tomy zostały już wydane, był Sejm „Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — czytamy w podjętej przed kilkoma laty uchwałie — dla upamiętnienia 450 rocznicy urodzin i 400 rocznicy śmierci znakomitego humanisty i wielkiego poety Jana Kochanowskiego, twórcy polskiego języka literackiego, świadom wielkiej roli sztuki poetyckiej i myśli patriotycznej poety dla rozwoju kultury narodowej i ogólnoludzkiej, postanawia zrealizować Narodowe Wydanie Dzieł Wszystkich Jana Kochanowskiego, aby dostarczyć społeczeństwu autentycznych tekstów poety we wzorcowym opracowaniu naukowym i typograficznym, z nowoczesnym tłumaczeniem utworów łacińskich na język polski”. Prace nad tym monumentalnym wydawnictwem są w toku.

Do cyklu rocznicowych edycji włączyły się też inne wydawnictwa. M. in. kilka reprintów pierwodruków Kochanowskiego, w tym „Odrapane posłól greckich” i „Trenów” wydał „Czytelnik”. Najwięcej poezji umieścił w swych planach główny edytor dzieł gza- noleskiego poety — Państwowy Instytut Wydawniczy.

KULTURA * KULTURA * KULTURA * KULTURA * KULTURA * KULTURA

Upowszechniające się dziś wyrażenie lapidarny skrót jest pleonazmem: człon podrzędny (lapidarny) powtarza treść członu nadrzędnego (skrót). Oto przykład użycia tej konstrukcji: „Sojalizm — tak, wypaczenia — nie!” — hasło na murze Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980 roku. Te cztery słowa w lapidarnym skrócie wyrażały prawdę o motywach i istocie robotniczego sprzeciwu, dokumentowały przywiązanie do idei, świadomość niezmienności historycznego wyboru, ujawniały klasową mądrość i ludzkie oczekiwania.

na końcu języka

Lapidarny skrót

nia, nadzieje, marzenia („Trybu na Ludu” 1984, nr 207, s. 3).

Słownik wyrazów obcych pod red. Jana Tokarskiego (1978) objaśnia hasło lapidarny synonimicznie: **zwięzły, dosadny, wyrazisty, treściwy**. W Słowniku języka polskiego pod red. Witolda Doroszewskiego wyraz skrót objaśniono następująco: **to, co zostało skrócone, streszczone, wypowiedziane lub napisane (...)**. Siłą rzeczy każdy skrót jest zwięzły, nie ma skrótów rozwlekłych. Dlatego nie ma też potrzeby podkreślać, że dany skrót jest zwięzły, a z treści wyrażenia lapidarny skrót wynika właśnie, że jest on zwięzły. Można by wprowadzić obstawac przy tym, że nie chodzi tu o lapidarny = zwięzły, lecz o któryś z jego kolejnych odpowiedników: **dosadny, wyrazisty, treściwy**. Ale do cytowanego wyżej kontekstu z „Trybuna Ludu” żaden z nich nie pasuje. Samo przytoczone hasło zapewne jest treściwe i wyraziste, a treść ujmując zwięzła, choć wcale nie jest dosadna. Lecz przecież mówimy nie o hasle, lecz o skrócie — a to są dwie rzeczy różne, nawet nieporównywalne.

STANISŁAW BABA

Za fosą na wzgórzu pomiędzy drzewami parku na gle widać słupy kamienne. Potężne, w półkolumnie wyrastają z ziemi. A potem, gdy dalej iść drogą — cztery bloki kamienne. Tworzą dwie konstrukcje niby schodów. W tym miejscu zaś jest jakby kultowy ołtarz czy też wyrzucona na brzeg łódź...

Przyjechałem do Zbąszynia, gdyż w tym mieście właśnie ma się odbyć obrona prac dyplomowych dwóch studentów Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Będą na tej obronie rektor uczelni, członkowie Senatu. A te kamienne formy to właśnie jedna z tych prac dyplomowych.

I oto obok zajazdu — hoteliku już pojawia się komisja egzaminacyjna z Poznania. Wchodzimy też zaraz do jakichś lochów pod wałami nad fosą. U wejścia tam płyta z marmuru, na której napis: „A gdyby w jakiejś miejscowości nie chciano was przyjąć ani słuchać wyjdźcie stamtąd i otrząśnijcie proch z nóg waszych — na świadectwo przeciwko nim”. Półkoliste, gotyckie chyba sklepienia lochów. I ułożone na ziemi kamyczki polne, łupek wapienny, marmur złocisty, granit. Bruk — na kostkach tego bruku — słowa: „Jest czas budowania. Jest czas zbierania kamieni. Jest czas burzenia. Jest czas mówienia. Jest czas milczenia. Jest czas rozrzucaania kamieni”. Wszędzie na kamiennych płytach też jakieś inne słowa.

Loch wypełniony szczerze ludźmi. Dyplomant czyta dość zawiły tekst. Mówi, że te cytaty to są z Pisma Świętego. A ktoś przypomina, że do obrony jest jeszcze jedna sala. Tam — wewnątrz rozświetla tylko jedna świeca przed okienkiem. Wisi w nim kołyszana podmuchem wiatru tablica z białego marmuru. Też napis na niej: „I przyjrzałem się wszystkim dziełom jakie dokonały moje ręce...” Dyplomant: „Jaki jasny by nie był dzień, słońce i tak nie robi niczego, żeby tu napis był czytelny...”

Potem wracamy do tamtej większej sali i — ocena. Andrzej Matuszewski (on chyba gościem, nie członkiem komisji): — *Te kamienie krzyczą z podłogi*. Jan Berdyszak: — *Są tu różne postaci kamienia, który staje się innym świadectwem tych słów. Jest to wszystko umowność i ze swojej istoty nie dotyczy tego co się mówi wprost. Widać też jak lekceważymy papier, jak on nic nie znaczy gdy sprawa*

na nim typowo jest realizowana. Jarosław Kozłowski: — *Jest to dyplom z ilustracji i typografią. Ale słowo nie jest tu jedynym bohaterem. Tekst wynika z kamienia, następuje nakładanie się, autoreferencja spraw. To wnętrze tutaj zaś zmusza do powagi, jest tożsame z tekstem*. Anna Rodzińska: *Wszystkie słowa są zapisane w kamieniu, a ja chciałam przeczytać jedyny tekst, który tu odnalazłam na podłodze napisany na skrawkach papieru: „Oto ten ka-*

zbrojeniowych. Telefon MPGKIM w sprawie transportu masy betonowej. Przeniesienie wyjazdu do Kazia na 18. VIII”. Trwa to chwila, a potem dyplomant przytacza stwierdzenie Wittgensteina: „Moja praca składa się z dwóch części. Z tego co w niej napisałem oraz tego wszystkiego czego nie napisałem i wyrażnie ta druga część jest ważna”. Objasnia też, że te bloki tutaj nazwał „bramą donikąd” i że cała ta praca będzie naprawdę gotowa gdzieś za

strzeń. *Dziękuję władzom miasta, bo mało jest takich miejsc w Polsce, które byłyby aż tak otwarte — na podobne propozycje sztuki*. Naczelnik Zbąszynia Jerzy Komarnicki: — *Nasz region jest nieduży. I chcieliśmy mieć coś rzeczywiście nowego, żeby Zbąszyn czymś się wyróżniał. Może nie wszyscy u nas zrozumieją od razu tę ideę sztuki. I jeszcze — chyba już można to powie dzieć, chyba to nie jest rzecz niedozwolona... I naczelnik za prasa wszystkich do obejrzenia obelisku. Wczoraj na 750-lecie Zbąszynia go tu odsłonieli, a wykonali go dodatkowo właśnie ci młodzi.*

Komisja staje z boku nad wodą, bo tu zaraz kończy się ów park i zaczynają się jakieś stawy, a potem jezioro. Zapisują swój werdykt, a do brzegu w tym czasie podpływają dwa białe łabędzie. I już rektor ogłasza wynik obrad — autor rzeźb zrealizowanych pod kierunkiem Anny Rodzińskiej i Jana Berdyszaka, Mariusz Gill dostaje ocenę bardzo dobrą z wnioskiem o wy różnienie...

„Idziemy więc pod tamten obelisk. A Mariusz Gill po drodze mówi mi, że te granity strzegomskie ważą razem przeszło sto ton. Ze inżynier Leszek Leśny ze swoimi dźwigami z PKP umożliwił realizację pracy. Ze do Zbąszynia we dwóch z Siłą przyjeżdżali, bo tu mieszka ich kolega z uczelni Wojciech Olejniczak; jego ojciec Kazimierz prowadzi zakład fotograficzny. No i kiedyś w rozmowie z Jerzym Kubickim i Zenonem Matuszewskim ze zbąszynskiego PTTK padła ich propozycja, żeby tu dyplom robić i panowie z PTTK poszli z tym do naczelnika. I załatwiono, że miasto pokryło koszty dyplomu. A ten pomnik dodatkowo zrealizowali w trójkę — on, Kazio i Wojtek. Bo jak mówi teraz Gill: „Pomnik zaczyna tę moją drogę z parku już tam w mieście”.

„Stoimy teraz przed obeliskiem. To trzy kamienne bloki. Jakby stronicie otwartym księgi z kamiennym grzbieciem. Na jednym bloku wyryta jest stara pieczęć z owym łabędziem. To pewnie herb tu tejszy. Na drugim granicie wykuto tekst: „Ja nadaję temu miastu Zbąszyn prawa wolności i korzyści po wieczne czasy”. Leży jeszcze też obok kamień z napisem „750 lat”.

Ten pomnik artystom z Poznania też się podoba. Część z nich jest zresztą jakby wyrażnie zaskoczona, że ta praca tak tu dodatkowo powstała.

WŁODZIMIERZ BRANIECKI

Wędrując po Zbąszyniu (II)

Brama z granitu

Podczas obrony dyplomu rzeźbiarskiego w Zbąszyniu. Fot. W. Olejniczak

mień będzie świadkiem przeciwko nam, gdyż słyszał wszystkie słowa (...), będzie też świadkiem przeciwko wam”

Potem komisja idzie do tamtej ciemnej sali. Przy chybliwym blasku świeczki coś tam zapisuje. I już rektor Kozłowski ogłasza wynik obrad. Dyplomant Kazimierz Siła za swą pracę zrealizowaną w pracowni ilustracji i typografii Grzegorza Marszałka otrzymuje notę bardzo do brą; komisja występuje też o wyróżnienie dla niego.

„A następnie wędrujemy tamtą drogą w parku, na której stoją owe kamienie. Idziemy oglądając te słupy, granitowe schody... I nagle... Nie dotarłem tu poprzednio... Z bloków kamiennych brama. Potężna. Jak świątynia. Przejście w niej.

Dyplomant czyta swą pracę. Jest to zapis czynności budowlanych: „Czwartek 26 lipiec 84 Spotkanie z p. Basińskim w sprawie betonu i prętów

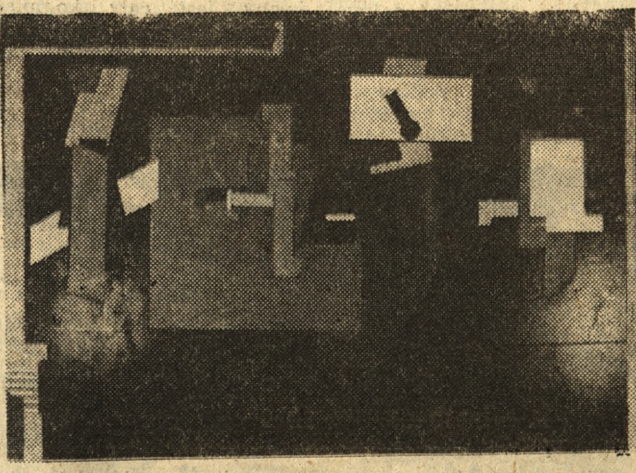
dwa lata, gdy się w pełni zintegruje z przyrodą, gdy zielenią ją otoczy zewsząd.

Dyskusja. Maciej Szańkowski: *Jestem wstrząśnięty tym co tu widzę. Jest to surowy kamień, ale zobaczono go rzeźbiąc. Jest to wybitne dzieło współczesnej rzeźby. Bardzo piękne jest jego zespolenie z naturą bez zbędnej mizdrzenia się*. Andrzej Matuszewski: — *Dla mnie jest to działanie magiczne. Ta droga prowadząca donikąd... Brama, która grozi, a równocześnie zaprasza. Ma to coś z metafizyki. W podświadomości twórcy ta metafizyka zaistniała. Ktoś z tłumy przyjaciół, chyba młody Sobociński: — Nie wierzyłem, że tę granicę wolności, do której każdy z nas dąży, przekroczy. A przekroczył. Jarosław Kozłowski: — *Praca ta spełnia kryterium świętości rzeźby — znajduje swoje właściwe miejsce i właściwie znajduje się w prze-**

pień rzemieślnika” — pisał w pierwszym manifestie nowej u-

scy my musimy powrócić do rzemiosła. Ponieważ nie ma szt-

Bauhaus: szkoła i warsztat

Kurt Schmidt: „Szkic mechanicznego baletu”. Fot. — Eckardt

czelni, Walter Gropius. „Architekci, rzeźbiarze, malarze, wszy-

ki jako zawodu. Nie ma istotnej różnicy pomiędzy artystą a rze-

mieślnikiem”. Kształcenie w „Bauhausie” odbywało się głównie w warsztatach: w stalarni, kuźni, drukarni. Pedagogami byli zarówno czolowi wówczas przedstawiciele awangardy plastycznej, jak i rzemieślnicy, profesjonalni: stolarze, kowale, drukarze, metaloplastycy. Eliminowane wszelkich zbędnych ozdób i dodatków poprzez sprowadzenie wytwarzanego przedmiotu do samej jego istoty, do funkcji, było podstawową dewizą weimarskiego „Bauhausu”. Walory estetyczne musiały zawsze iść w parze z wartością użytkową. Stanowiły niepodzielną całość.

Weimarski „Bauhaus” trwał krótko. Sześć lat zaledwie. W 1925 roku szkoła przeniosła się do Dessau, a w roku 1932 do Berlina, gdzie wkrótce po objęciu władzy przez Hitlera została rozwiązana, a twórczość plastyczna związanych z nią artystów uznano za „zwrotną”. Muzea Niemieckiej Republiki Demokratycznej dokładają starań aby dorobek myśli projektowej „Bauhausu” ocalić przed rozproszeniem, przechować i pokazać światu w formie takich jak ta wystaw.

OLGIERD BŁAŻEWICZ

FILM

Drażliwe tematy

Miara odwagi twórców filmowych jest zapewne równieź podejmowanie tak zwanych tematów drażliwych. Węgierscy filmowcy mogą z tego punktu widzenia być uważani za bardzo odważnych. Czego jak czego, ale drażliwych tematów w węgierskich filmach nie brak. W „Innym spojrzeniu” mamy aż dwa: jest to homoseksualizm żeński oraz prawda i fałsz w wypowiedziach prasowych na temat wydarzeń roku 1956. Zależnie od zainteresowań widza dostrzegac się będzie albo jeden, albo drugi temat. Warto jednak oba mieć na uwadze.

Nie ukrywam, że bardziej mnie interesuje drugi z wymienionych, bliższy mi profesjonalnie: prawda i fałsz. Najpierw jednak choć parę słów o pierwszym. Miłość kobiet między sobą, jej narodziny, jej spełnienie, jej ograniczenia, jej droga donikąd. Jakież to trudne do pokazania! A tu zrobiono to w sposób prosty, bezpośredni, a równocześnie taktowny i całkiem daleki od pornografii, choć są i sceny tzw. „nagie”.

Miłość rozgrywa się pomiędzy dwoma dziennikarkami. Przeplata się ściśle z pracą zawodową obu. Tu zaś idzie o podejmowanie tematów wynikających z wydarzeń 1956 roku, a nawet tego jeszcze co ów rok poprzedziło — z okresu błędów i wypaczeń. Czy można o tych czasach już mówić pełnym głosem czy tylko szeptem, czy podawać całą prawdę, czy ją jedynie dawkać — oto dytematy przed jakim stoją dziennikarze. Ci starsi i bardziej doświadczeni reprezentują postawę kompromisową: pisać prawdę, ale nie walić patką w tęb, stopniowo dochodzić do pełnego naświetlenia. Ci młodzi — w tym i nasza bohaterka Ewa — chcą wyrzucić od razu na tą mi wszystką, leczyc metodą sinego wstrząsu, choćby nawet dużym kosztem. I ten drugi wątek rozegrano z dużym taktem, prawdziwie, ukazując różne racje różnych ludzi. Przez pryzmat naszych świeżych doświadczeń możemy w Polsce z tego filmu wiele się nauczyć i wiele zrozumieć.

Jeśli idzie o artystyczne walory filmu powiem tylko tyle, że są one wysokie. Dacjeniono to na różnych festiwalach, film był u nas prezentowany na ubiegłorocznych „Konfrontacjach”. Chciałbym jeszcze tylko zwrócić uwagę jak reżyser Karoly Makk potrafi poprowadzić dwie polskie aktorki kłujące główne role! Oto co znaczy ręka reżysera!

MIECZYSLAW SKAPSKI

„Inne spojrzenie”. Film produkcji węgierskiej. Reżyseria: Karoly Makk. Zdjęcia: János Andor. Wykonawcy: Jadwiga Jankowska-Cieślak (Ewa), Grazyna Szapolowska (Livia), Josef Kroner (redaktor naczelny), Gabor Reviczky (dziennikarz) i inni. Nagroda za najlepszą kreację żeńską dla Jadwigi Jankowskiej-Cieślak i wyróżnienie FIPRESCI na MFF w Cannes 1982, nagroda węgierskich krytyków filmowych dla tejszej aktorki i nagroda za reżyserię na XV Festiwalu Węgierskich Filmów Fabularnych 1983.

O Grudziądzu można napisać, że jest jednym z najstarszych miast polskich, dawną strażnicą północnych rubieży kraju, a obecnie dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem przemysłowym, kulturalnym i turystycznym województwa toruńskiego. Można też napisać, że Grudziądz miał pecha. W połowie roku 1975 zdegradowany został bowiem do rangi gminy miejskiej, kiedy inne, dużo mniejsze miasta awansowały wtedy do rangi stolic wojewódzkich. I jedno i drugie stwierdzenie odpowiada prawdzie.

W bogatej historii Grudziądza właśnie rok 1975 jest datą poniekąd przełomową. Wtedy to miasto nad Wisłą rozpoczęło skromną vegetację u boku nie tak wcale o wiele większego Torunia. Odwiedzając kilkakrotnie Grudziądz w latach 1977—1981 odniosłem wrażenie, że czas stanął tutaj w miejscu. Dopiero podczas niedawnego pobytu skonstatowałem fakt, że coś jednak drgnęło. Na ulicach pojawiły się nowoczesne tramwaje, zmodernizowano niektóre ulice i węzły komunikacyjne, ruszyło budownictwo mieszkaniowe. Wojewódzka Rada Narodowa w Toruniu zatwier-

Zapisać w Grudziądzu

Tradycje i współczesność

stepnie w latach 1454—1772 odbywały się w tym mieście zjazdy stanów pruskich, zwane też sejmikami generalnymi Prus Królewskich. Właśnie podczas jednego z nich, w drugiej połowie marca 1522 roku Mikołaj Kopernik wygłosił w Grudziądzu słynną rozprawę ekonomiczną „De aestimatione monetarum” czyli traktat o funkcji pieniądza, proponując między innymi utworzenie w Prusach Królewskich jednej tylko mennicy, odzwonienie wartości bitych tam monety srebrnej z monetą królewską. Kopernik wraz z innymi wysłannikami kapituły warmińskiej bawił też w Grudziądzu rok wcześniej — w końcu lipca 1521 roku, kiedy to stanom pruskim, posłom Zygmunta Starego i wielkiego mistrza Albrechta przedstawiano ostrą skargę kapituły na bezprawne postępowanie okupujących Warmię Krzyżaków.

W okresie zaborów Grudziądz siał z walki jego

Polski okupiony został ogromnymi zniszczeniami. Podczas trwających dwa tygodnie walk o wyzwolenie miasta około 60 procent zabudowy legło w gruzach 6 marca 1945 roku Grudziądz był wolny. Wkrótce po wojnie Krajowa Rada Narodowa, doceniając wieloletnią walkę mieszkańców Grudziądza o zachowanie polskości i wysiłek włożony przy odbudowie miasta, odznaczyła ten nadwiślański gród Krzyżem Grunwaldu III klasy.

Ow krótki rys historyczny pozwala lepiej zorientować się w tradycjach tego miasta, które przez wieki — dzięki spichrzom nad Wisłą — stanowiło ważny ośrodek gospodarczy. Dzisiaj zaś znaczenie gospodarcze miasta podnoszą takie zakłady, jak Fabryka Maszyn Rolniczych „Unia”, produkująca głównie plugi, brony glebogryzarki i inne maszyny uprawowe, a także zakłady przemysłu gumowego, sprzętu okrętowego oraz odlewnia i emaliernia.

Obok Poznania Grudziądz ma także największe w Polsce tradycje lotnicze. To tu wszak już w roku 1921 powstała Wyższa Szkoła Pilotów, później przemianowana na Oficerską Szkołę Lotniczą, która w roku 1927 została przeniesiona do Dębina. W latach międzywojennych Grudziądz był również kolebką polskiego lotnictwa sanitarnego i szybowcowego. To właśnie w tujejszych warsztatach lotniczych inżynier Antoni Kocjan (podczas wojny stał on na czele komórki wywiadu Armii Krajowej, która rozszyfrowała tajemnicę hitlerowskiego ośrodka w Peenemuende, gdzie produkowano broń rakietową) zbudował pierwszy szybowiec „Komań” i motoszybowiec „Bak”.

W przyjętym przez WRN w Toruniu wspomnianym już planie zagospodarowania przestrzennego Grudziądza wyeksponowane zostały również walory rekreacyjne i turystyczne miasta i jego najbliższych okolic, w tym też problemy odnowy zabytkowego zespołu śródmiejskiego.

Tutejsza Starówka prezentuje się najbardziej okazałe od strony Wisły. Na wysokiej, stromej skarpie stoi zespół zabytkowych spichrzy z XVI wieku. Widać też wieżę dawnego Kolegium Jezuickiego, były gotycki kościół farny z początków czternastego stulecia i pochodząca z tego samego okresu Bramę

Wodną. Z nieco innej strony prezentuje się natomiast Stare Miasto podczas spaceru po wąskich uliczkach, gdzie z trudem przeciskają się tramwaje i samochody, ocierając się niemal o przechodniów. Kamieniczki w Rynku stylizowane są na zabytkowe, ponieważ wybudowano je w pierwszych latach powojennych. Tylko Apteka pod Łabędziem znajduje się w dwóch ocalałych ze zniszczeń wojennych, połączonych ze sobą kamieniczkach sprzed czterech wieków. Spacerując dalej po Starówce zobaczyć można i inne zabytkowe budowle, w tym ruiny zamku i dobrze zachowany fragment murów miejskich. Całość sprawia jednak wrażenie, że pilnie potrzebna jest tutaj generalna odnowa.

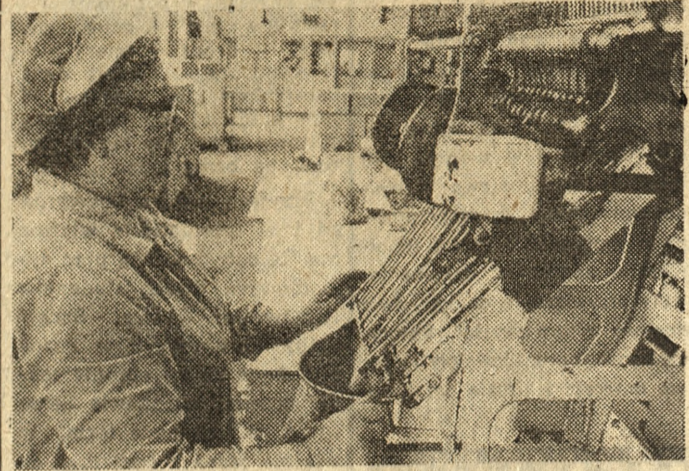
Gotowe od kilku lat plany rewaloryzacji zespołu staromiejskiego przewidują jego odnowę, a nie odbudowę. Tak więc nie będzie się rekonstruowało nie istniejących już za bytków, jak choćby ratusza staromiejskiego, w którym Kopernik wygłosił słynny traktat ekonomiczny. Realizacja przedsięwzięcia rewaloryzacyjnych przywróci grudziądzkiej Starówce dawne piękno oraz wzbogaci funkcje turystyczne i kulturalne miasta, które tak że ma szansę stać się... uzdrowiskiem. Ołóż w czerwcu 1972 roku odkryto w Maruszy (9 kilometrów na południowy wschód od Grudziądza) źródło gorącej solanki o unikatowych w Europie walorach leczniczych, znacznie przewyższających sławne źródła ciechoćskie.

W minionej dekadzie, a ściślej w roku 1972 — w 450 rocznicę pobytu Kopernika w Grudziądzu — uczczono to wydarzenie aż dwoma pomnikami. Jeden — chciałoby się rzec — tradycyjny, stanął w centrum miasta. Drugim jest Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne imienia — jakby inaczej — Mikołaja Kopernika. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby nie fakt, iż jest to placówka działająca przy miejscowym zespole szkół zawodowych. Uczniowie poznają tu między innymi metodykę prowadzenia obserwacji astronomicznych, uczą się posługiwać odpowiednim sprzętem i samodzielnie opracowywać zauważone zjawiska. I tak tradycja łączy się tutaj ze współczesnością, a historia z przyszłością.

LESZEK ADAMCZEWSKI

55 lat poznańskich koncentratów

Znane w każdym domu

Pakowanie przypraw do zup. Fot. „Głos” — R. Królak

Poznańskie Zakłady Koncentratów Spożywczych „Amino” w Poznaniu, których wyroby są znane w całym kraju, obchodzą niedawno swoje 55-lecie. Bo to już przed ponad pół wiekiem na ulicach pojawiły się pierwsze reklamy i pojazdy z napisem MAGGI, które zaoptywowały odbiorców w przyprawę tej firmy.

Nowoczesne, jak na przedwojenne czasy przedsiębiorstwo, zatrudniało niespełna 500 osób. Wytwarzano wtedy około 300 ton wyrobów rocznie — głównie zup w proszku i kostek bulionowych. Położone (wówczas za granicą miasta) na 6 hektarach gruntu, miało sporo miejsca na niewielkie hale produkcyjne. Ponad 100 osób zajmowało się wtedy zbytem. Klientów bowiem pozyskiwano w odmienny od dzisiejszego sposób — z pomocą kontaktów osobistych — przez znajomych, rodzinę czy kolegów. W tym celu, dla sprawnego poruszania się po mieście dział zbytu wyposażony był w dziesiątki rowerów, którymi kursowano po Poznaniu, aby sprzedać artykuły.

Wojna spowodowała niemal zniszczenie zakładu, potem nadszedł nowy okres. Po odbudowie przedsiębiorstwo zaczęło się szybko rozwijać. Powstawały nowe hale i oddziały. W latach pięćdziesiątych rozpoczęto tam ekstrakcję kawy (znana wtedy „Marago”), później wybudowano także makaroniarnię. Nowoczesne linie produkcyjne zamontowane zostały w połowie ubiegłego dziesięciolecia.

Od czasów przedwojennych znacznie wzrosło zapotrzebowanie gospodyń i turystów na koncentraty. Obecnie ich asortyment liczy ponad 80 wyrobów. Pózwąwszy od koncentratów obiadowych, deserów, przypraw, używek (kawy i herbaty) do lodów w proszku, budyni, kisielu i makaronów. Rocznie wytwarza się 26 000—27 000 ton produktów. Jest to prawie 90 razy więcej niż wynosiła przedwojenna produkcja.

W ostatnich latach trudności przetwórstwa i przemysłu spożywczego nie ominęły także poznańskich „koncentratów”. Niemalże wpływ na działalność „Amino” miały ograniczenia importowe — głównie surowców, chociażby kawy. Nadal zresztą trudno przewidzieć ile jej będzie oraz w jakim terminie zostanie ona dostarczona do ekstrakcji. Ograniczone też zostały możliwości rozbudowy przedsiębiorstwa. Obecnie czyni się starania o przejęcie terenów leżących na północ od zakładów. Otrzymanie przynajmniej 6 hektarów pozwoli na modernizację starych i budowę nowych niezbędnych pomieszczeń. A potrzeba są duże.

Do tej pory brak przedsiębiorstwu na przykład odpowiednich magazynów. Surowce z konieczności przechowywane w większości poza zakładem, korzystając z magazynów używanych przez okoliczne spółdzielnie produkcyjne czy PGR-y. Nowe tereny miałyby więc służyć rozwiązaniu przede wszystkim problemów gospodarki magazynowej, wybudowaniu bazy remontowej, nowych warsztatów i własnej stacji paliw. W nowej hali zamierza się uruchomić jeszcze w tym roku automatyczny rozlew przypraw sprzętem zakupionym w NRD. Myśli się też o wykorzystaniu wódnym wody w obiegu zamkniętym oraz o podłączeniu się do Elektrociepłowni Karolin w celu uzyskania pary.

Odrębnym problemem dla załogi i dyrekcji jest brak opakowań — od papierowych, z tworzyw sztucznych i z folii aluminiowej do blaszanych. Powinny być one estetyczne, zapewnić trwałość wyrobu i dobrą jego jakość w określonej przydatności do spożycia. Tymczasem nie ma żadnego wyboru, ważne jest, aby w ogóle były jakieś opakowania.

Obecnie zakład zatrudnia ponad 850 osób, w tym 70 procent stanowią kobiety. Taka struktura zatrudnienia nakłada na przedsiębiorstwo określone obowiązki. Przy zakładzie są żłobek, przedszkole, na miejscu do dyspozycji jest stołówka. Aby ułatwić dojazd do pracy uruchomiono własne autobusy.

Najbliższe miesiące zapowiadają się dla „Amino” korzystnie. Zakłady mają zapewnione dostawy ryżu, z którego wytwarzane będą płatki ryżowe. Wśród wyrobów znajduje się szeroki zestaw koncentratów, budyni, kisielu i makaronów. Tych ostatnich będzie o około 500 ton więcej niż w ubiegłym roku.

55 lat jest chyba dobrą okazją, by przypomnieć historię i współczesność przedsiębiorstwa, z którego wyrobami tak często się spotykamy, bo znane są właściwie w każdym domu w Polsce.

ROBERT PLACKO

Zaledwie trzydzieści lat

Korespondencja ze Związku Radzieckiego

Energetyka atomowa liczy sobie zaledwie 30 lat. Dniem jej narodzin stał się 27 czerwca 1954, kiedy to w podmoskiewskim mieście Obninsk dała prąd pierwsza na świecie elektrownia atomowa.

Energia atomowa powinna w zasadzie pokryć prawie cały przyrost zapotrzebowania na energię elektryczną w europejskiej części ZSRR do końca obecnej 5-letki. W tym samym czasie zostanie ostatecznie rozwiązane zadanie zastosowania energii atomowej do scentralizowanego ogrzewania oraz rozszerzy się budowę elektrowni atomowych z powielającymi reaktorami energetycznymi.

W radzieckich elektrowniach atomowych instaluje się też reaktory kilku typów. Najpowszechniejsze są tzw. korpusowe reaktory ciśnieniowe wodne. W nowoworońskiej elektrowni atomowej (na zdjęciu: rozdzielnia jednego z bloków), jednej z pięciu pierwszych elektrowni atomo-

wych w kraju, zainstalowano całą „rodzinę” reaktorów tego właśnie typu. Elektrownie są wyposażone według zunifikowanego projektu. Pozwala to budować elektrownie atomowe znacznie szybciej niż poprzednio.

W radzieckich elektrowniach atomowych instaluje się też reaktory urano-grafitowe o konstrukcji kanałowej. Jedną z zalet tego typu reaktorów jest możliwość zwiększania ich mocy przez zwiększanie elementów konstrukcyjnych. Tego typu reaktory o mocy miliona KW są eksploatowane w leningradzkiej, kurskiej, czernobylskiej i smoleńskiej elektrowniach atomowych. W elektrowni ignalińskiej został zainstalowany reaktor o jeszcze większej mocy — 1,5 mln KW.

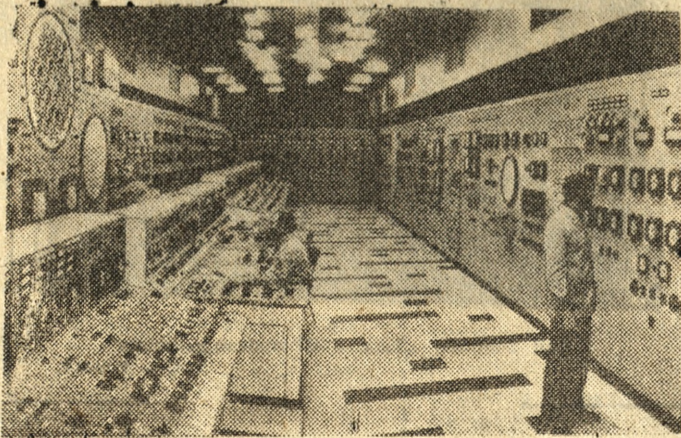
Oba powyższe typy reaktorów pracują na tzw. wolnych, czyli ciepłych neutronach, korzystają z uranu-235 jako paliwa, którego zawartość w naturalnym uranie wynosi zaledwie 0,7 proc. Pozostałych 99,3 proc. przypada na uran

-238, który można zmusić do pracy bombardując ją jądro jego atomów neutronami prędkimi. W wyniku skomplikowanego procesu nie tylko wydziela się energia, ale powstaje również nowe paliwo jądrowe — pluton-239.

Niezawodność i bezpieczeństwo radzieckich elektrowni atomowych zostały potwierdzone dwudziestoletnim doświad-

wianiem eksploatacyjnym nowoworońskiej elektrowni atomowej. Ilość emitowanych przez nią substancji jest o wiele niższa niż przewidują normy. W promieniu 40 km nieustannie kontrolowany jest skład powietrza, stan fauny, flory i otwartych zbiorników wodnych, prowadzi się regularne badania ludności i personelu obsługującego. Przy projektowaniu rodzimych elektrowni atomowych przewidziany jest cały kompleks przedsięwzięć zapewniających wysoką niezawodność ich pracy. (PAP)

JÓZEF RZESZUT

Fot. — Archiwum

POGLĄDY I OBSERWACJE

„Sytuacja, w której normalnie żyjący i pracujący ludzie ponoszą koszty lekkomyślności pasożytów, nie jest zdrowa, ani sprawiedliwa”.

Bogdan Cichoń „Tygodnik Demokratyczny” nr 38

„Las może się obyć bez czło-wieka, ale nigdy człowiek bez lasu”.

Henryk Maziejuk „Perspektywy” nr 37

„Ludzie uczą się na swoich błędach, lekarze też. Lekarza

obowiązuje jednak staranna kontrola wyników, gdyż nawet największa ostrożność nie jest w stanie całkowicie wyeliminować ryzyka”.

prof. Wiktor Dega „Magazyn Rodzinny” nr 124

„Nie zabija się kury znoszące złote jajka. Należy dbać o nią, zapewnić spokój i wygodną grzędę”.

Barbara Czajkowska „Walka Młodych” nr 38

Sprzedaz

Sprzedam maderę i siatkę białą, telefon 77-97-47, 29987g.

Sprzedam: lokarkę do metalu TU-4 metrową, polewarkę dwugłową do lakieru - poliestru, płyty grzejne do oklejowania, czapki do drewna, piłę wielotarczową do drewna - pałów mechanicznych do remontu. Leszno telefon 20-29-16, 29992g.

Sprzedam Arję, Os. Boh. II Wojny Świat. 56 m. 9, 30002g.

Sprzedam białą toaletkę, radiomagnetofon mono. Tel. 22-01-58, 30000g.

Obrączkę 5 gram złota 583 sprzedam. Oferty 29999g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam wzmacniacz WM 100 + kolumna 180 W, WM 30 + 2 kolumny, gitarę basową i 2 mikrofony estr. - dzwonić tel. 77-96-56 od 18-20, 30021g.

Sprzedam okazjnie meble dziecięce import, telefon 35-36-54, 30019g.

Drzwi „80” prawe pełne i futrynę. Tel. 33-39-38, 30017g.

Nowy komplet wypoczynkowy „Liwia” plusz, telefon 67-47-47, 30035g.

Sprzedam meblowlankę „Tytus” tel. 79-03-77, 30020g.

Sprzedam maderę brązową (polysk) impregnowaną. Oferty 30044g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Wózek inwalidzki DUO 4/4. Oferty z ceną telefon 33-22-04 po 16, 30047g.

Sprzedam sadzonki astromerli rozkrzewione. Małek Kazimierz, Śmigiel, tel. 41, ul. Bruszczeńska 14, 30008g.

Stereo deck Sony TC-VJ-kasety Sony i TDK, videokasety Fuji E-180 VHS - nowe. Tel. 631-50 godz. 18-21, 29862g.

Sprzedam Elizabeth + kolumny. ZK-245 + tasny. Tel. 66-09-97, 29885g.

Okna i drzwi balkonowe, wypiłnie (1946 r.) z szafa i toaletka. Tel. 20-70-39 w godz. 18-20, 29921g.

Pilnie - każda ilość rusz towań warszawskich i piece. c.o. Złotniki, Jełonkowska 1, k/Poznań, gm. Suchy Las, 30040g.

Stare meble, antyki - Śniadeckich 28 m. 9, 30063g.

Sprzedam nowa przyzycie campingowa N-128, Oferty z ceną 30150g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Suknie ślubna, lampę blyskową „Toshiba” sprzedam. Tel. 554-27, 30162g.

Czarny płaszcz skórzany, suknie ślubna, adapter Artur, krótki kochuch - latki. Tel. 20-36-49, 30158g.

Siól elektryzm, reczna stara maszynę do szycia. Oferty 30672g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam sadzonki aspa ragusa - sprengeri oraz sadzonki alstromerli. Nie tażkowo, ul. Wrocławska 31, telefon Śmigiel 328, 30494g.

Sprzedam pilnie CZ-350, Stanisław Pawłowski, Poznań, Findera 35/3, 30495g.

Sprzedam barak drewniany 72 m² z wyposażeniem i Oferty 30696g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Błm karakułowy - łapki sprzedam, tel. 14-88-40 po 14, 30507g.

Błm karakułowy - łapki sprzedam. Oferty 30509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam maszynę walizkowa do pisania, tuner AM Radmor, tel. 67-48-92, 30528g.

Atrakcyjne suknie ślubne, welony tanio sprzedam. Tel. 47-48-92, 30529g.

Opny Trabanta, tel. 77-42-63, 30244g.

Radiomagnetofon stereo „Sharp”, telefon 20-67-43, 30267g.

Sprzedam automat „Donut” do wypieku paczok w angielskich. Tel. 77-81-30, 30298g.

Sprzedam trykot zagraniczny. Oferty 30270g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam boczenie, pelerke, Janków Przeg., ul. Ostrowska 6, 1139p.

Aparat słuchowy RFN. Oferty z ceną 30279g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Prasownicę z NRD, tel. 33-36-57, godz. 18-18, 30284g.

Sprzedam MAT-1 z obiektywami 2,8/135, 3,3/30, pierścienie, kopiażka do słajdów. Oferty z ceną 30285g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam sztuciec do ryb, cukierki srebro, dywan import 3x2. Tel. 66-00-00, 30297g.

Sprzedam sklep „Galanteria - 1001 Drobiazgow”. Dobry punkt, okolice Poznania. Oferty 30269g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

W dobrym stanie magnetofon ZK-147, kolumny RFI 30 W, wzmacniacz HIFI 2x20 W, ul. Książkowska 50 m. 114, 30309g.

Płaszcz skórzany damski, telefon 77-55-94, 30326g.

Sprzedam terabonę kremową Swarczew telefon 13-75-05, 30328g.

Sprzedam Zetora 25 po remoncie. Poznań - Splawie, ul. Dobrownicka 4a, Oferty 30332g, 30332g.

Sprzedam telewizor Jowisz z dźwiękiem sterowany bezprzewodowo, pneumatyczna łódź motorowa, finski damski długich kochuch. Tel. 32-41-16, 30335g.

Potrzebny odbiorca aspa ragusa cietego. Przeźmie fowo, Ogrodowa 3a, 30343g.

Sprzedam maszynę do repasacji. Tel. 20-49-68 po godz. 17, 30349g.

Sprzedam sadzonki brzo skwin rakoniewickiej, Rakoniewice, tel. 93 wie czorem, 30354g.

Bardzo korzystnie sprzedam każdą ilość marchwi (perfekcja). Oferty 30356g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam grzejniki tel. 79 Oferty 30359g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kochuch damski sprzedam. Oferty 30366g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Łódźka pokojowa i Pracitica PL C 3. Oferty 30367g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Radiomagnetofon Philips z rozstawnymi kolumnami oraz telewizory białe - czarne Beryl i Fiord sprzedam. Tel. 79-23-28, 30369g.

Futro karakułowe sprzedam. Tel. 79-23-28, 30370g.

Sprzedam maszynę do szycia „Olimpia”, mały kochuch damski, płaszcz ze skóry. Poznań, ul. Grochowska 38 m. 17, 30372g.

Sprzedam pawilon warzywo owoc, art. spożywcze, kwiaty Oferty 30388g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam biały karakułowy brązowe i czarne. Zgłoszenia od poniedziałku tel. 32-64-85, 30391g.

Sprzedam M-6011, telefon 22-45-77, 30400g.

Sprzedam sorzet stereo produkcji RFN, telefon 23-05-54, 30404g.

Magiel elektryczny duży sprzedam, tel. 23-30-22 do godz. 19, 30431g.

Sprzedam maszynę dziewiarską 2-płytowa Veritas-360 Oferty 30448 Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam 10 t. mieszanki zbożowej, 7 ton pszenicy. Rogoźno, tel. 229, 30458g.

Sprzedam przyczepę do folii PCV, wózek reczny. Górczyńska 44 m. 38, 30476g.

Sprzedam suknie ślubną zagraniczną i welon. Tel. 32-98-11, 40465g.

Sprzedam kaczki francuskie i piec akumulacyjny. Przybył, Botorowo 2A, 30488g.

Radiomagnetofon „Sony” Walkman japoński, kasety nagrane odstąpię. Tel. 20-77-49, 30488g.

Motoryzacyjne

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina, Leszczynska 78, 30314g.

Moskwić 407 w całości lub na części. Wozniak Hieronim Potasze 22 koło Owinsk, 30315g.

Sprzedam nadwozie Poloneza i Fiata 126p, telefon 20-44-97, 30321g.

Sprzedam Ładę 1500 S 47.000, Kalisz tel. 727-00 po 19, 30334g.

Sprzedam Zastawę 1000 (rocznik 1978), telefon 13-75-83, 30278g.

Zamienie Mercedes 220 D, na kwaciarnię w atrakcyjnym punkcie Poznania Mosina,

Praca

Kobiety do zbioru pieca tek i prac w ogrodzie przyjmie Juszcak, Ostrowska 336, 26849g

Potrzebny piekarz na cały 1/2 etatu, Woźna 10, 27145g

Zdecydowanie przyjmie prace chatupniczą oprócz zycia i robotek rocznych, Os. Jana III Sobieskiego 27 m. 7, 29807g

Przyjmie prace chatupniczą, Oferty 29814g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjmie prace chatupniczą, Tel. 33-13-98 lub Oferty 29827g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Potrzebna samotna pani w charakterze cioci, poszukująca ciepła i atmosfery rodzinnej do prowadzenia domu bez zakupu i prania dla małych dzieci (dzieci 6, 10 lat) często przebywającego w podróży. Wynagrodzenie i warunki mieszkaniowe bardzo dobre. Odległość 20 km od Poznania. Oferty 29836g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjmie szycie chatupnicze i lekkie, Oferty 29916g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Złecę otynkowania 12 szt. balkonów. Administracja Kossaka 17, 29914g

Dziwiarka z maszyną dwuplytowa poszukuje pracy chatupniczej (duża produkcja). Tel. 22-11-98, 29915g

Posiadam pomieszczenie, światło, siła, podejmie prace chatupniczą. Oferty 30181g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Do samodzielnego prowadzenia piekarni w Baranowie potrzebny doświadczony piekarz z referencjami. Wynagrodzenie prowizyjne. Oferty 30201g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Piekarz przyjme. Dla zamieszcowych zakwaterowanie, wyżywienie w stolicy. Swarzędz, Rynek 9, 30207g

Piekarz potrzebny na 1 lub 1/2 etatu, Motego 2, 30665g

Zatrudni pracownika na fermie drobiu, Zakopłańska 146 lub tel. 504-25 po godz. 21, 30248g

Poszukuje pracy - szycie. Tel. 13-07-75, 30340g

Potrzebna pani do półrocznego dziecka. Tel. 672-743, 30373g

Podejmie prace jako pomoc domowa. Oferty 30385g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Dwie studentki poszukują pracy - nachelniej spratanie. Oferty 30994g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Gospodarstwo zatrudni pracownika sumiennego hodowcę. Mieszkanie, deputa mięsny. Oferty 30603g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Poszukuje pani do dziecka. Warunki do uzgodnienia, tel. 20-36-85, 30652g

Złecę pilnie murarowi budowę domu. Tel. 43-10-95, 30664g

Małżeństwo przyjmie do zostawienia mieszkanie. Tel. 614-93, 30675g

Przyjmie prace chatupniczą, może być szycie, tel. 22-35-44, 30681g

Ślusarz spawacz podejmie dozorstwo wraz z paleniem, warunek mieszkanie. Oferty 30730g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Podejmie prace chatupniczą - 2 osoby, duże pomieszczenie. Oferty 30747g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zatrudni emerytów rencistów - spawaczy c.o. i monterów wod-kan. oraz pracowników do przyczenia zawodu. Tel. 406-74, ul. Dunajca 19, 30753g

Zakład krawiecki zatrudni chatupniczkę (szycie sukien). Oferty 30775g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Nauka

Nauka angielskiego, tel. 446-45, 28914g

Kursy języka angielskiego. Dysponujemy jeszcze wolnymi miejscami w grupach 4 i 5-osobowych. Zagraniczne materiały, nowoczesne metody. Prywatny Zakład „Lektor” (zmieniony) poniedziałek 8-9 oraz 17-20, 18143g

Anglista skutecznie naucza i angielskiego początkujących oraz zaawansowanych - konwersacje również w formie kursu intensywnego. Przygotowuje do matury, egzaminów wstępnych. Tel. 621-24, 30198g

Konwersacje i korepetycje z j. angielskiego, tel. 509-42, 30374g

Korepetycje - nauka - j. rosyjski. Oferty 30671g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kreślenia techniczne. Oferty 29894g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupno
Krzewy róż „Sonja” do szklarni kupie. Poznań, Findera 5/7 E 22, 29297g

Kupie pompy katowa do c.o. Oferty 30273g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Tunel foliowy, tel. 638-01, 30335g

Materiał sukienkowy, za granicą, ciepły kupie. Ul. Jugosłowiańska 54F m. 24, 30376g

Materiały sukienkowe do chodzenia zagranicznego kupie. Oferty 30389g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie ciagnik C-330 nowy. Bogumił Szukała 62-045 Pniewy, tel. 131, ul. Prosta 1, 30425g

Książki: Czaplinski „O Polsce siedemnastowiecznej”. Kreglewski-Fokowicz „Barokowe rezydencje w Wielkopolsce”. Jaśkowski „Przewodnik po Wielkopolsce”. Rezier „Jan Henryk Dąbrowski”. Łojko „Sredniowieczne herby polskie”. Łodziak-Czarnecki „Herbarz Polski”, niezależnie od ceny kupie. Tel. grzesznościszowy 41-12-56 od 15 do 20, 30453g

Kupie stół z szafką do stobnowy, „textima” oraz szafki do Łuczników przemysłowych. Oferty 30512g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kiosk - rotunde oszklona do handlu kwiatami. Tel. 20-07-20, 30544g

Kupie pralkę wirnikową. Oferty z ceną 30582g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Firma polonijna zakupi maszyny stolarskie. Tel. 67-93-81, 30590g

Firma polonijna zakupi każdą ilość suchej tartaricy sosnowej I klasy. Tel. 67-93-81 po godz. 20.00, tel. 23-14-78, 30591g

Kupie maszynę dziwiarską, dwuplytowa po przystępnej cenie. Maszynka „Simac” może być uszkodzona. Telefon grzesznościszowy 22-11-98 (sobota, niedziela 10-16), 30613g

Kupie bonę PeKaO, telefon 459-61, 30624g

Bony PeKaO. Tel. 79-03-44, 30689g

Kupie tuner Faust i zle wyomywać nierdzewny, dwukomorowy z okapnikiem. Tel. 407-51, 30732g

Kupie blachę cynkową i aluminium. Tel. 22-15-79, 29747g

Opony do Trabanta kupie. Hetmańska 62 m. 10, 29756g

Kupie szafę niedrogą używaną. Tel. 48-01-16, 29937g

Wiertarkę stołową kupie. Ochowiak Swarzędz, Nowackiego 6, 29969g

Kupie zgrzewarkę do PCV i kw. - 4 kw. Szczegółowe oferty z ceną 29984g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie zagraniczny materiał sukienkowy w dobrym gatunku. Poznań Smardzewska 9, telefon 67-63-63, 29968g

Kiosk warzywa - owoce. Oferty 29970g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie piłę taśmową do drewna. Oferty 30023g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie lek „Sacerno” Oferty 29681g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie lodowke. Tel. 33-04-38 lub 77-10-38, 29689g

Bony PeKaO kupie. Tel. 20-73-34, 30160g

Kupie mohair, tel. 67-47-47, 30189g

Sprzedaj
Sprzedam rusztowanie, dragi, liny, deski. Kościuszki 74 m. 8, 29711g

Sprzedam dywan 3x3 Zielinski, Pogodno 47 m. 1, 29713g

Pentaca Six, akordeon, akcesoria Volkswagena „Polo” Tel. 67-64-95, 29728g

Sprzedam nowe: Erika - maszyną do pisania, 162 ko pletrowe Zawady 4 m. 24 godz. 17-19, 29806g

Sprzedam wzmacniacz stereo, Trawiata WIS 301 S, tel. Chodzież 219-53, 29742g

Sprzedam nową lodowke „Polar”, tel. 423-36, 30894g

Zdecydowanie sprzedam dywan 2,3x3,5 nowy tel. 33-26-69, 29745g

Sprzedam sypanie „Teresa”, płytki lazienkowe białe. Międzyzdrojska 5, 29767g

Waskie obrączki sprzedam. Tel. 22-03-35, 29771g

Sprzedam kiosk do sprzedaży kwiatów oraz wagę uchylną i szalkową. Oferty 29800g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zachodni rower wyscigo wy, telefon 33-14-54, 29826g

Sprzedam wtryskarkę do ziemi na tworzywa. Poznań - Smochowice, ul. Czaplinska 7, 29825g

Sprzedam Arle, Kleopatra, Amatora, Kolumny, Os. Bolesława Chrobrego 11 d m. 161, 29823g

Jelita, Oferty 29825g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Flaki wieprzowe, telefon 14-88-51, 29841g

Plaszcz skórzany damski i męski duży, diaplo + ekran, radiomagnetofon Daria + kolumny Dąbrowskiego 132 m. 18, 29845g

Biały cement 750 kg sprzedam, tel. 67-12-23, 29856g

Lapki karakułowe czarne sprzedam. Oferty 29860g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Deska surfingowa „Wind glider”, oryginalny zagiel „North Sactil”, telewizor kolorowy „Elektron” z fabrycznie nowym kineskopem - tanio sprzedam. Winogrody 138 I pietro, 29874g

Sprzedam futro karakułowe, tel. 825-64, 31033g

Prasownicę, dywan, 10 zeczko dziecięce, rower, kocioł, magnetofon, kożuch, futro karakułowe. Tel. 20-37-76, 27146g

Sprzedam magnetofon M 8010, tel. 49-22-89, 27970g

Sprzedam kożuch wloski rozmiar 42, sweter męski i lornetkę myśliwską Zeissa. Tel. grzesznościszowy 20-17-18 od godz. 17 do 20, 27965g

Praktyce Super TL 1000, obiektyw 2,8/135 Pentax, Kosciuszki 106c m. 3, 28815g

Sprzedam zgrzewarkę do folii PCW, przycepkę samociekową. Poznań, Sułko 5, 29663g

Sprzedam wiertarkę i cencja Boscha, telefon grzesznościszowy 67-13-77, 29528g

Szczenleta sznauer obrobym - brodacz mowy, nachilski psy obronne po championie wielokrotnym zwycięzcy wystaw krajowych i zagranicznych Odbior drugą połowa paż dzielnika. Łukasiewicz, Poznań, ul. Szreniawska 6, 29820g

Sprzedam drzewka wiśni Potrawiak, Łódź, gm. Ste szew, 29829g

Sprzedam telewizor Uran T 601 na gwarancji, kpl. wyposazony, 2 fotole + 2 kanapatopczany, fo tel rozkladany, 2 kolumny 2x25 W 4 A i taśmowy magnetofonowe. Telefon 33-21-64, 29715g

Sprzedam drzewka brzoekwiń „Rakoniewicka”, Włodzimierz Adamczewski Opalenica tel. 396, 27717g

Sprzedam dogi - szczeniata. Magazynowa 60, 27758g

Atrakcyjne M-3 sprzedam, tel. grzeszn. 522-86, 30224g

Video Beta - nowe (współpracuje z VHS), tel. 22-30-86, 30223g

Telewizor turystyczny „Junost”, tel. 48-00-88, 30227g

Sprzedam kolumny Altus-75, Tel. 32-47-77, 30229g

Salonik Ludwik XVI sprzedam. Oferty 30237g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pianino String Verona gitara Jolana. Obłazkwo 80 k/Wrzeźni 30242g

Sprzedam wygarbowane skorki nutril, szafir i standard, kanape 2-osobowa i rogi jelenie. Oferty 30239g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam rozeń na 16 kurczaków, schłodzarkę do napoi, spawarkę 220/380. Oferty 30555g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Flaki, Poznań, ul. Krajskiego 14 m. 3, 30661g

Sprzedam lub zamienie automat pralniowy polski Propozycja - oferty 30666g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam opony do Mercedes oraz rami - zesoda jezdny N-128, tel. 79-08-82, 30680g

Obrączki złote tanio sprzedam. Oferty 29894g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam kamerę „Kwarc 5” magnetofon ZK-240, telewizor Lazuryt czarny biały, stół, ława rozkładany. Tel. 77-92-70 wieczorem, 29903g

Sprzedam nowy magnetofon M 8011 i M 101 po cenach detalicznych. Os. Kosmonautów 14 m. 30 po godz. 18, 29900g

Dywan 2,3x3,5 m2 oraz namiot używany 3-osobowy „Sopot”. Telefon 79-19-46, 29906g

Piec gazowy c.o. nowy z atestem 1,5 sprzedam. Oferty z ceną 29911g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam parkiet debowy. Tel. 48-15-23, 29932g

Sprzedam nowy kanapatopczan długi 185 cm. Telefon 20-41-59, 29931g

Sprzedam gumówkę elektryczną i rury 25x25 mm (kwadratowe). Norwida 15 m. 6, 29947g

Sprzedam nowy polski piec gazowy c.o. z atestem na 150 m2. Oferty wyłącznie z ceną 29952g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zagraniczny aparat telefoniczny klawiszowy z pamięcią sprzedam. Tel. 451-34 godz. 9-14, 29960g

Sprzedam szlifarkę taśmową do drewna, telefon 32-37-85, 29963g

Sprzedam kożuch damski Os. Piastowskie 100 m. 65, 29967g

Sprzedam maszynę wielo czynnosiową do drewna ul. Grochowska 102c m. 10 od godz. 16, 29972g

Sprzedam ogródek działkowy zagospodarowany 370 m2. Oferty 29974g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupię 451 oraz wiertarkę kł. tel. 67-10-23, 29981g

Dobrą krowę dojną sprzedam. Poznań, Kopalinia 47, 29989g

Pralkę automat nową im port, kurtkę skózaną zagraniczną nową, telefon 79-28-25, 29988g

Sprzedam mak, kożuch dziecięcy z latek, wzrost 146. Przecław, gm. Szamotuły, 30170g

Flaki, Oferty z ceną 30179g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Piękny kożuch damski, tel. grzesznościszowy 33-29-20, 30183g

Rower składak, tel. 77-36-85, 30051g

Odstapie ogródek działkowy w Krzesinach. Tel. 79-22-53, 30194g

Sprzedam wityrny, kredens, stół, stolik pod telewizor, szafę (jasne). Jakubowski, ul. Kwiatowa 4 m. 10 od 18-20, 30206g

Sprzedam pianino czarne, Dąbrowskiego 20/22 m. 2, godz. 18-20, 30214g

Odstapie zagospodarowany ogródek działkowy. Oferty 30216g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam spiesznie, bardzo tanio kocioł c.o. - 6 + sygnalizacja. Poznań, ul. Rozmarynowa 3, 30218g

Dwie duże butle gazowe (jedna pełna) sprzedam. Oferty z ceną 30225g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Atrakcyjne M-3 sprzedam, tel. grzeszn. 522-86, 30224g

Video Beta - nowe (współpracuje z VHS), tel. 22-30-86, 30223g

Telewizor turystyczny „Junost”, tel. 48-00-88, 30227g

Sprzedam kolumny Altus-75, Tel. 32-47-77, 30229g

Salonik Ludwik XVI sprzedam. Oferty 30237g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pianino String Verona gitara Jolana. Obłazkwo 80 k/Wrzeźni 30242g

Sprzedam wygarbowane skorki nutril, szafir i standard, kanape 2-osobowa i rogi jelenie. Oferty 30239g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam rozeń na 16 kurczaków, schłodzarkę do napoi, spawarkę 220/380. Oferty 30555g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Flaki, Poznań, ul. Krajskiego 14 m. 3, 30661g

Sprzedam lub zamienie automat pralniowy polski Propozycja - oferty 30666g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam opony do Mercedes oraz rami - zesoda jezdny N-128, tel. 79-08-82, 30680g

Sprzedam Walkman (San va), tel. 67-94-46, 30683g

Kożuch damski duży sprzedam, tel. 643-37, 30685g

Sprzedam nowy garaż balazany, tel. 23-19-15, 30687g

Dziwiarska maszynę drzew mysłowa, tel. 79-03-44, 30690g

Sprzedam lodowke typu Mińsk. Władomości: tel. 22-17-63, 30694g

Sprzedam młocarnie MIC-10 Figas, Lesniewo, gm. Łubowo woj. Poznań, 30703g

Sprzedam frezarkę obunieczną, czyszczarkę, materiał ocieplany na panofie, cholewki skórzane. Tel. 41-10-91, 30707g

Sprzedam mała obrabiarkę wieloczynnościową do drewna. Poznań, Szamotulska 80 m. 1, 30708g

Sprzedam kożuszek turecki - latki, tel. 20-39-47, 30713g

Kożuch damski turecki, tel. 544-54, 30718g

Sprzedam bony PeKaO oraz wspaniałego lisa, tel. 67-16-46, 30720g

Skóry tchórzofretki, lis zwierzątko, tel. 20-96-30, 30722g

Łucznik 466 nowy zamienie na zamrażarkę, dopiace, Os. Plewiska, ul. Zielińcowa 19, 30724g

Blany karakułowe czarne oraz sztruks holenderski. Poznań, Strzelcka 14 m. 3 po godz. 19, 30726g

Sprzedam kolumny 40 W/4, cena państwowa, tel. 67-23-69, 30734g

Sprzedam stylowa ładnie, tel. 403-91, 30743g

Sprzedam damski kożuch, plaszcz skórzany, biam karakułowy łapki. Tel. 66-33-54, 30745g

Sprzedam Chemosil zia kierem „Nitro”. Oferty z ceną 30748g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam boazerie modrzewiowa, tel. 13-02-88, 30749g

Sprzedam przetrzasaczograbiarkę ciagnikową no we. Wiry, ul. Komornicka 74, 30767g

Ogródek działkowy Ławica. Oferty 30771g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam tanio kożuch wloski, długi, szczupły. Piastowskie 20 m. 9, 30779g

Kożuch damski nowy i kurtkę kożuchowa meska mało używana sprzedam, Tel. 77-22-10, 30307g

Szafę chłodniczą 350 l, drzwi balkonowe, lazienkowe 60 sprzedam, Dzie wanny 7a, 30535g

Sprzedam suknie ślubną, tel. 20-50-39 po godz. 18, 30537g

Złoty pierścionek, akwamaryn 11,100 g, 61,000 zł - wycena rzeczoznawcy, Tel. 77-93-24, 30546g

Sprzedam pilarkę spalinową Sachs - Dolmar 108, Władomości: tel. 20-68-51 po 16, 30548g

Sprzedam szafki do pe dzieła i reprodukcji, Tel. 12-64-29 wieczorem, 30550g

Sprzedam pianino z płytą metalową. Oferty 30553g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam pralkę automat na gwarancji. Inf: tel. 455-63, 30554g

Sprzedam wciagarkę bu dowlana oraz zamienie karabone na wapno lub sprzedam. Telefon 77-82-58, Oferty 31272g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam pralkę automat na gwarancji. Oferty z ceną 30555g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Półprofesjonalna drewno obrabiarka, stary Moskwicz - tanio, tel. 432-30, 30556g

Sprzedam odpady polipropylenu tanio, sukcesywnie. Oferty 30558g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Finezje, wzmacniacz WS 304 S, tel. 14-88-15, 30559g

Folie niebieska, tel. 14-88-15, 30560g

Salon gier przewoźny le tni i zmywy oraz bilardy elektroniczne sprzedam. Telefon 13-31-70, 30565g

Sprzedam maszynę do pisania walizkowa stara i nowa. Telefon 87-32-45, 30636g</

Praca
 Pilnie potrzebna opiekunka do 1,5 rocznego dziecka z okolicy Raszyńska, Os. Kopernika. Oferty 30711g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zatrudnie mężczyznę znającego pracę w gospodarstwie rolnym. Lusowo, Nowa 5. Dojazd pędą „Ogrody” autobusem 102. 32301g

Przyjme do wykonywania sadzonek truskawek Osiedle Piewiska, Łakowa 48. 31202g

Zlece od zaraz wymurowanie przyziemia. Oferty 31337g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjme pracowników fizycznych do piekarni. Poznań — Spławie 43. 31703g

Blacharz samochodowy podejmie prace. Oferty 30836g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Potrzebni pracownicy do zrywania ściek od 24 września. Józef Janeczyk, Kórnik — Błn Świerczewskiego 17. 31270g

Pomoc do dziecka potrzebna zaraz telefon 67-34-00. 31292g

Przyjme zaraz ucznia i renciście oraz czeladnika z zamieszkałym. Piekarnia ul. Jarosławska 15a po godz. 12 ul. Fabiańska 10. 31292g

Zlece wybudowanie 1/2 domu natychmiast. Oferty 31190g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zatrudnie starszą panią do prowadzenia domu. Koziegłowy k/Poznań ul. Krótka 4. 31246g

Lekarka przyjmie panią do 14 mies. dziecka. Kr. m. 1 m. 9 B. 30981g

Ślusarz emeryt podejmie prace produkcyjne. Oferty 31382g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zatrudnimy pomoc domową na stałe z zamieszkałym. (20 km od Poznania). Warunki bardzo dobre, wynagrodzenie 20.000.— tel. 132-219. 31373g

Zlece wykonanie modeli odlewniczych oraz proste prace rzeźbiarskie. Oferty 30797g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Specjalistyczne gospodarstwo rolne, zatrudni pracownika z rodziną. Wynagrodzenie prawo jazdy na ciągnik. Mieszkanie i wynagrodzenie dobre. Oferty 30825g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Chalupnictwo przyjmie. Oferty 31012g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zlece tynkowanie zewnętrzne, ułożenie płytek ściennych i podłogowych, prace lakierskie, malarskie, murarskie. Wykonawstwo. Oferty 30895g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Młody mężczyzna, matura, zdolności manualne szuka pracy w przemyśle lub firmie polonijnej. Oferty 30897g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Prace murarskie przyjmie. Oferty 30892g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjme prace w godz. popołudniowych, telefon 48-16-90. 30933g

Nauka
 Niemiecki — korepetycje, konwersacje, tłumaczenia, video, tel. 77-38-91. 30982g

Korepetycje — matematyka, tel. 20-06-30. 30845g

Kupno
 Bony PKO Oferty 29146g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bony PeKaO. Tel. 32-13-11. 31097g

Kupie chemosił. telefon 468-99 lub Oferty 31076g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Futro nowe, lekkie brąz-żółte ewent. czarne na 140/110 możliwie wzrost od kuszlerki kupię. Złota piata według umowy — propozycje Oferty 31159g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie betoniarke Oferty 31197g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Cegle pełna kupię tel. 67-16-48. 31260g

Lucznik LZ, dwuligówkę przemysłową. Lucznik 466 Poznań, ul. Zgoda 12 (Górczyn), tel. 639-09. 30819g

Kupie flanelę, tel. 48-00-42. 30907g

Kupie kompletna stebnowkę łańcuchową oraz nici do szycia dżinsu. Oferty 31011g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupie plinie plec c.o. na gaz o pow. 1,0-1,5 m² z atermem. Tel. 631-28 po godz. 19. 30788g

Kupie norki. Oferty 30973g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bony PeKaO, tel. 32-43-06. 31742g

Sprzedam zegar stojący „Beckera”, przedwojenny, na maszynę do szycia. Tel. 614-98. 30955g

Sprzedam wtryskarkę WH30-BGJ oraz prasę mimoszrodowa 10 t. Tytko po 19 tel. 534-12. 30937g

Pianino Ecker, Soltysia 32. 30984g

Zestaw „Zefam”, skóry baranie, wełna krótki, skóra i mader — nowe, tel. 20-66-96, sobota godz. 15-22, niedziela godz. 12-18. 31002g

Sprzedam kożuch długi, damski, turecki oraz kożuch męski. Tel. 565-35. 31000g

Sprzedam MZ-ETZ 250, stan bardzo dobry, telefon 650-76. 30998g

Sprzedam zeberka żelwno, lakier nitro, emulsje biała, tel. 67-60-96. 31004g

Sprzedam dywan 2,5x3,5, telefon 478-70. 31012g

Sprzedam kiosk — pawilon kwiaty — owoce lub inne. Jeżyce. Oferty 30892g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię działkę ogrodniczą, tel. 77-63-02. 30872g

Sprzedam nowoczesny telefon guzikowy — cyfrowy typ TS 205 z pamięcią tania! Tel. 423-36. 30833g

Okazyjnie sprzedam nowy atrakcyjny kożuch damski. Poznań, Złota 17 m. 8. 30882g

Dywan Kowary 3x4, tel. 423-36. 30854g

Jamniki, szorstkowłose sprzedam, Skłbowa 54. 31039g

Sznauclery średnie rasy sprzedam, tel. 441-89. 31038g

Foxterrier szorstkowłose szczeniata, tel. 431-00. 31024g

Sprzedam zakład ślusarski — usługowy w centrum Poznania. Oferty 31016g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Chart irlandzki, szczeniata 6 miesięcy, telefon 423-60. 31014g

Plaszcz skórzany damski turecki (44), maszynowe do szycia. Tel. 424-85. 30849g

Kożuch damski 38, dywan 2x3 złoty, ogródek działkowy zagospodarowany, rower składany młodzieżowy. Tel. 443-79. 31041g

Zamrażarkę sprzedam, te Flata 125p, rok 1975 sprze. telefon 10-70-10 po 16. 30987g

Tanio Rubina, Komara, brodzik, Marcelińska 81 A m. 7. 30994g

Lazienkowy piec węglowy, Encyklopedię Gutenberga sprzedam, Kochanowskiego 22 m. 6. 30997g

Sprzedam wzmacniacz i kolumny Hi-Fi 2x80 W, tel. 48-08-54. 30912g

Tokarka do metalu 1,0 mb starszego typu, telefon 77-88-50. 30908g

Telewizor Neptun 407 K sprzedam, tel. 474-07. 30830g

Pilnie sprzedam taksonometr „Rekord”, kompresor 380 V do pompowania koł, tel. 20-13-68. 30928g

Szczeniata rasy doberman z ródowodem do sprzedania od zaraz. Han na Wencel, Środa Wilkop ul. Kasorowicza 3 telefon 77-36. 30927g

Sprzedam Lucznika 844, telefon 654-78. 30982g

Sprzedam Junkers 5 l. (min.) PG-11, kuchenkę gazową z piekarnikiem uniwersalną, szczególnie na propan butan „Sloboda” jugosłowiańska, obrotowa do drewna uniwersalna prexer 201 po znał, Głogowska 232a po godz. 17. 30925g

Szafę „Ester” sprzedam. Tel. 637-76. 30922g

Motoryzacyjne
 Syrene 104 do uruchomienia sprzedam. Cena 45 000 zł. Czajca 2 m. 5. 30883g

Nowego Flata 125p zamienie na Skodę, tel. 22-09-85. 31997g

Sprzedam Poloneza LS listopad 83 5/6 podatk. Blacharska 4. 31958g

Silnik górnosaworowy Warszawa i Syrene sprzedam. Os. Oświeciana 107/1, tel. 77-32-82. 12653g

Zamienie Skode 105 L 1983 na Dacie 131 D, Flata 125p — 1983, 1984. Oferty 30948g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam komplet nowych studeń do Flata 125p wraz z welurowymi pokrowcami. Oferty 30803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam Volkswagena Jetta Diesel 81 r. Oferty z ceną 2777g Biuro Ogłoszeń Skryta 1.

Lokale
 Komfortowe M-3 z telefonem w Poznaniu sprzedam lub wymienię na podobne w Warszawie. Oferty, tel. 330-838. 30323g

Poszukuje pomieszczenia na gabinet stomatologiczny. Oferty 31281g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1 lub tel. 324-374 po 18.00. 31281g

Zamienie mieszkanie 3-pokojowe z wygodami 83 m², parter 40. etażowe na 4-pokojowe. Oferty 32313g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1. 32313g

Młody dziennikarz poszukuje pilnie pokoju z wygodami i warunkami pracy. Mile widziane okolice Centrum. Oferty 156-B Biuro Ogłoszeń, Skryta 1 lub telefon 209-311 od 9-15.

Do wynajęcia samodzielne mieszkanie 2 pokojowe z kuchnią z wygodami w domu jednorodzinnym w Przemierowiu. Płatne z góry. Oferty z ceną 31903g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Obcokrajowiec poszukuje samodzielnego mieszkania. Oferty 20211g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjme uczennicę na wspólny pokój od lat 15-16, Jackowskiego 13 m. 11. 31019g

Leszno! Spółdzielczo 46 m² z wygodami zamienie na Poznań. Oferty 31563g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

M-3 własnościowe w Mosinie sprzedam. Oferty 31355g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pani pracująca poszukuje pokoju. Oferty 30988g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Mieszkanie M-4, 63 m², Os. Rusa zamienie na typy M-3, M-2 Oferty 30780g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pilnie sprzedam własnościowe M-4 w Lesznie (no we budownictwo). Tel. 20-01-83 Leszno. 30524g

Kupię kawalerkę, chętnie do wynajęcia z telefonem. 47-904. 28-81g

Stonocznę M-3 Jeżyce oraz samodzielną pokój srodmiescie, zaplanę na M-3 lub M-4 kwaterekno we wzdłużnie spółdzielczo. Oferty 30956g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pielęgniarka z mężem, dwoje dzieci, podejmie opiekę nad starszą osobą w zamian za mieszkanie. Oferty 30981g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Mieszkanie 2-pokojowe do wynajęcia. Płatne 3 lata z góry — Winogrady. Oferty 30500g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam M-4 Ratuje II piętro. Oferty 30511g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Samojna poszukuje samo dzielnego pokoju. Oferty 30545g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przedsiębiorstwo Zagraniczne poszukuje baru lub pomieszczenia nadającego się do produkcji w drewnie o pow. od 200 m². Oferty 30547g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Studentka farmacji poszukuje pokoju. Oferty 30551g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Starszy pan przyjmie na pokój pania do lat 60, miłozłość gospodarowania. Ul. Modra 16a m. 14 po godz. 15. 30567g

UWAGA!
 Przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i prywatne!
 POSIADAMY WOLNE MOCE na wtryskarkach.
 Wykonujemy usługi fachowe i w krótkich terminach z surowca własnego lub powierzonoego. Oferty 31432g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 18. 09. 1984 r. zmarł po ciężkiej chorobie opatrzony Sakramentami św. nasz drogi teść i dziadek
SYLWESTER ZIELEWICZ
 Pogrzeźni w smutku synowa z wnukami
 Dnia 20 września 1984 r. zmarła nagle w wieku 54 lat
 s. t. p. **MARIA TALAROWSKA**
 Msza św. pogrzebowa odprawiona zostanie w niedzielę 24 września br. o godz. 14 w kościele św. Jana Bosko w Luboniu, pogrzeb o godz. 15 na cmentarzu w Zabikowie.
 W smutku pogrzeźni mąż, dzieci z rodzinami
 Lubon. Powstańców Wlkp. 2
 Autobus odjedzie sprzed kościoła w Luboniu 32012g

Dnia 19 września 1984 roku zmarła po ciężkiej chorobie kochana siostra i ciocia, przeżywszy lat 72
 s. t. p. **JANINA BLASZCZAK** emerytka EC-1
 Pogrzeźni odbędzie się w niedzielę 24 bm. o godz. 12.00 na cmentarzu w Miłostowie.
 RODZINA
 P. n. Czarotocia 9/4. 2762-U3

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 18 września 1984 roku zmarła nasza ukochana mama, teściowa, babunia i prababcia, przeżywszy 77 lat
 s. t. p. **JANINA KREISNER** z domu Maciejewska
 Wprowadzenie zwłok i msza św. w Koyni w niedzielę 23 września br. o godz. 14.
 W imieniu rodziny ks. Wiesław Kreisner 32009g

W dniu 20 września 1984 r. zmarła w Bogu przeżywszy lat 83 nasza kochana mama, teściowa, babunia i prababcia.
 s. t. p. **JÓZEFA SITEK** z domu Kapitańczyk
 Pogrzeźni odbędzie się w poniedziałek 24 bm. o godz. 10.30 na cmentarzu Miłostowo.
 W smutku pogrzeźni syn z rodziną
 Poznań, pl. Wielkopolski 18/7 dawniej ul. Bałtycka 74 2764-U3

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 20 września 1984 roku zmarła opatrzona Sakramentami św. nasza kochana matka, teściowa, babcia i prababcia
 s. t. p. **JADWIGA KASPRZAK** z domu Sobkowiak żyła lat 89
 Pogrzeźni odbędzie się w niedzielę 23 bm. o godz. 14 na cmentarzu w Tułcach.
 W smutku pogrzeźni RODZINA
 ul. Turniowa 38, Pszenna 5. 31842g

Dnia 18 września 1984 roku zmarł w wieku 71 lat nasz serdeczny współpracownik i przyjaciel
 s. t. p. mgr inż. leśnictwa **JÓZEF BŁAWAT** b. żołnierz AK, b. nauczyciel Technikum Leśnego w Rogoźniku, emerytowany wieloletni naczelnik Wydziałów Zagospodarowania i Ochrony Lasu Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Poznaniu.
 Pogrzeźni odbędzie się w poniedziałek, 24 września 1984 roku o godz. 14.35 na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.
 Rodzinnie Zmarłego wyraży głębokiego współczucia składają współpracownicy i przyjaciele z Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Poznaniu. 31756g

Pogrzeźni w głębokim bólu i żalu zawiadamiamy, że dnia 18 września 1984 roku odszedł od nas, po długich cierpieniach pełen dobroci i pracowitości nasz najdroższy mąż, ojciec, teść i dziadziuś, przeżywszy 71 lat
 s. t. p. **JÓZEF BŁAWAT** były żołnierz AK ps. „Mróz”, „ZAN” odznaczony Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Kawalerskim Orderem Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Zasłużony dla województwa poznańskiego, Honorowa Odnaka miasta Poznania oraz odznaczeniami resortowymi.
 Pogrzeźni odbędzie się w poniedziałek 24 bm. o godz. 14.25 na Junikowie.
 W smutku pogrzeźni RODZINA
 Prosimy o nieskądzące kondolencje. P. n. Raszyńska 40/3. 2768-U3

Pogrzeźni w głębokim smutku i żalu zawiadamiamy, że dnia 18 września 1984 roku zmarł w Bogu opatrzony Sakramentami św. nasz kochany mąż, ojciec, teść, dziadek, brat, szwagier i wujek
 s. t. p. **SYLWESTER ZIELEWICZ**
 Msza św. żałobna odbędzie się w sobotę 23 bm. o godz. 13 w kościele parafialnym w Smochowicach, po czym pogrzeźni na cmentarzu w Krzyżownikach.
 W nieutulonym smutku pogrzeźni żona z rodziną
 Chodzieżska 26 m 1. 31879g

Dnia 21 września 1984 r. zmarł opatrzony Sakramentami św. nasz kochany mąż, ojciec, teść, dziadek, brat i wujek, przeżywszy lat 75
 s. t. p. **WACŁAW JANIĄK**
 Msza św. pogrzebowa odprawiona zostanie w poniedziałek 24 września br. o godz. 14.30 w kościele parafialnym pod wezwaniem Opatrzności Bożej przy ul. Wejciechowskiego, po czym o godz. 15 pogrzeźni na cmentarzu winiarskim.
 W smutku pogrzeźni żona z rodziną
 Poznań ul. Hulewiczów 5. 31906g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 18 września 1984 roku zmarła nasza ukochana mama, teściowa, babunia i prababcia, przeżywszy 77 lat
 s. t. p. **BOŻESŁAWA STRYKOWSKA**
 Pogrzeźni odbędzie się w środę 26 bm. o godz. 11.05 na cmentarzu junikowskim.
 RODZINA
 Poznań, ul. Grottgera 2 m 6. 31876g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 18 września 1984 roku zmarła nasza ukochana mama, teściowa, babunia i prababcia, przeżywszy 77 lat
 s. t. p. **JANINA BLASZCZAK** emerytka EC-1
 Pogrzeźni odbędzie się w poniedziałek 24 bm. o godz. 12.00 na cmentarzu w Miłostowie.
 RODZINA
 Poznań, Szamobulska 85b m 5. 31947g

Sprzedaz

Przebiegiem zagrani- czne uplynny domki... Sprzedam overlock 4-nit kowoy. Oferty 31177g... Sprzedam cebulki frezyl, oraz fagot. Murowana Goslina tel. 92. 31131g...

Nowosc. Krzaczki lawen- dy sasanki. Poznan Pe- rzycka 30 tel. 423-47. 31248g... Sprzedam piasecz dam- ski skorzany oraz abrak cyjny kozuch turecki na bardzo szczupla wysoka osobie. tel. 33-26-18. 31251g...

Sprzedam weine boucie Oferty 31314g Biuro Oglo- szeń, Skryta 1... Segment Kopernik. Ofer- ty 31308g Biuro Ogloszeń, Skryta 1... Atrakcyjna suknia slub- na wzrost 164, szczupla. tel. 458-93. 31304g...

Sprzedam Syrenę 105 do remontu, tel. 77-61-43. 31235g... Sprzedam Syrenę 104 ta- nio, dobry stan. Rycer- ska 21 m. 11. 30994g... Sprzedam karoserie Sko- dy 105, tel. 13-30-34. 30781g...

Razem z „Glosem”

Sobota w szkole – inaczej INFORMACJA WLASNA... Soboty w gminnych szko- lach zbiorczych Poznańskiego wypelnione zabawami, koncer- tami, zawodami sportowymi...

Lokale Zamienię pokój z kuch- nią łazienką na większe. Chlapowskiego 7 m 15. 30028g... Pokój wynajme – Brzech- wy 15. 30639g... Poszukuje mieszkania i lub 2-pokojowego do wy- najęcia. tel. 200-961. 31221g...

Nieruchomości Kupię ok 1 ha ziemi rejon Komorniki – Do- plewo. Oferty 31338g Biu- ro Ogloszeń Skryta 1... Tanie sprzedam, poczatek- maziarnia (wyjeżdżam) willę komfortowa, 6 po- koi, kuchnia, 2 łazienki, podpiwniczona na dzia- lce 1100 m² Poznań – Po- dolany, Konatkowskiej 30. 31547g...

Sprzedam tanio Warszawa 204. Poznań, ul. pl. Młodej Gwardii 9 m. 26 po godz. 16. 31139g... Piłnie sprzedam Zastawę 1100p. Hetmańska 52 m. 26. 31050g... Kupię 125p do 250 tys. Oferty 31082g Biuro Oglo- szeń, Skryta 1...

Święto Pieśni w Tarnowie Podgórnym INFORMACJA WLASNA... Pięć zespołów śpiewających oraz orkiestra dęta – ze Swa- rzędza, Lubonia, Kaźmierza, Obornik, Gniezna oraz gospo- darzy – wypełnia program niedzielnego „Święta Pieśni” w Tarnowie Podgórnym.

Kupiono towarów za 204 miliardy złotych... Ze wstępnego podsumowa- nia imprezy, w której uczestniczyło przeszło 1500 przed- siębiórstw i firm, również przy- watnych, wynika, że targowe transakcje na pewno przekro- czyły sumę 204 miliardów zło- tych, czyli więcej niż zadekla- rowano na początku.

Naprawa Rzeczypospolitej to realność poczynąć... Komisja zbadała prawidłowość wydatków funduszy z NFOZ i stwierdziła zasadność tych wydatków, ale niestety niewystarczają- cę sa przychody. Komisja zajmuje się też spra- wą chorych na cukrzycę. Jest ich 8-9 procent ogólnej populacji. Dzięki staraniom komisji zorganizowano już w Poznaniu jeden sklep mięsno-wędliniarski, specjalnie przeznac- zony dla ludzi z dietą cukrzycową.

Mieszkania, interwencje Dorota Zok, przewodnicząca komisji mło- dego pokolenia: – Komisja czyni starania o założenie w Poznaniu młodzieżowej spół- dzielni mieszkaniowej pod patronatem PRON. Członkowie spółdzielni sami by się zajęli uz- brajaniem terenu; zasada byłaby tu maksymal- ny wkład pracy własnej. Jan Urban: – Należy czynić dalsze starania o stały rozwój drobnej wytwórczości, o przy- wrócenie przemysłu terenowego. Ze spraw bu- downictwa – powinno być rozwijane wresz- cie budownictwo zakładowe, przeciw zakłady pracy mają w tej dziedzinie dosyć speciali- stów. Konieczny jest też rozwój budownictwa komunalnego – jest wielu ludzi, których po- prostu nie stać na mieszkanie spółdzielcze.

Jan Urban: – Należy czynić dalsze starania o stały rozwój drobnej wytwórczości, o przy- wrócenie przemysłu terenowego. Ze spraw bu- downictwa – powinno być rozwijane wresz- cie budownictwo zakładowe, przeciw zakłady pracy mają w tej dziedzinie dosyć speciali- stów. Konieczny jest też rozwój budownictwa komunalnego – jest wielu ludzi, których po- prostu nie stać na mieszkanie spółdzielcze. Ludwik Dominiczak z PRON z Wrześni: – We Wrześni stoi kilkanaście pustych miesz- kań. Są one puste całymi latami i ludzie to widzą. Stoją także puste letniskowe nie domki, a duże domy... Widocznie ktoś tu się nie chce narazić osobom wpływom. Marzy się też rozpoczęcie budowania nie pod dyktan- do planów, a rzeczywiście na miarę możli- wości budowlanych ludzi. Marian Roszak, przedstawiciel inwalidów podkreślił pełną gotowość ludzi niepełno- sprawnych do działania w PRON-ie, do wnies- nienia swego wkładu społecznikowskiej pa- sji. Andrzej Elbanowski: – Inflacja szczególnie dotknęła emerytów i powinna być podniesio- na górna wysokość stawki ich dodatkowego zarobku. Tekla Grek w imieniu komisji interwencji społecznej mówiła o skargach obywateli wpły- wających do PRON-u. Dotyczą one wielu spraw poczynając od problemu ze sfery wia- dza – obywatel, ale przerażają bardzo trud- ne sprawy mieszkaniowe. Przytoczyłem tu obszernie fragmenty dysku- sji na jednym z zebrań plenarnych z jedne- go tylko dnia obrad jednej z rad wojewódz- kich PRON. Dużo tu poruszano spraw wy- dawających się dosyć szczegółowych. Ale prze- cież sprawy wielkie właśnie składają się ze spraw pozornie drobnych codziennych... WŁODZIMIERZ BRANIECKI

SPORT-SPORT-SPORT * SPORT-SPORT-SPORT

Dzisiaj w Lesznie żuźlowe zawody o memoriał A. Smoczyka

Piękna karta z historii sportu żuźlowego zapisał organizowany pod patronatem redakcji „Expressu Poznańskiego” indywidualny turniej o Memoriał im. Alfreda Smoczyka. W opinii ekspertów to wielkie sportowe święto Ziemi Leszczyńskiej jest rewanżem za finał indywidualnych mistrzostw Polski XXXIV memoriałowy turniej — jak zwykle — wywołał kolosalne zainteresowanie i znów zgromadzi na pięknym obiekcie imienia tego sportowca tłumy sympatyków żużla.

Trofeum bronić będzie reprezentant Polski i as atutowy leszczyńskiej Unii — Roman Jankowski. Triumfował w latach 1982 — 83 i teraz ma szansę zdobyć w własność puchar redakcji „Expressu Poznańskiego”. „Janek” z pewnością pragnie na własnym torze zrehabilitować się za dotkliwą porażkę, której nieoczekiwanie doznał w finale IMP Turniej rozegrany zostanie w osadzie międzynarodowej z udziałem dwóch reprezentantów Węgier i mistrza NRD na długim torze. Niestety, w leszczyńskim memoriale zabraknie mistrza Polski — Zenona Plecha. Organizatorzy zaprosili także do udziału w turnie-

ju jego kolega klubowego — Grzegorz Dzikowski, ale klub Wybrzeże nie wyraził zgody na start. Na szczęście był to odosobniony przypadek i gospodarze zdolali zapewnić prestiżowej imprezie silną stawkę zawodników.

Dzisiaj o godz. 15 do walki o memoriałowe trofeum wystartują: 1. R. Jankowski (Unia Leszno) 2. J. Krąstyniak (Falubaz Zielona Góra), 3. I. Rusz (Węgry), 4. J. Rembas (Stal Gorzów), 5. W. Helński (Unia), 6. B. Gypes (Węgry), 7. B. Nowak (Stal Gorzów), 8. W. Zaluski (Kolejarz Opole), 9. W. Zabiłowicz (Apator Toruń), 10. M. Okoniewski (Unia), 11. M. Jaworek (Falubaz), 12. D. Lieschke (NRD), 13. T. Wisniewski (Apator), 14. A. Huszcza (Falubaz), 15. Z. Kasprzak (Unia), 16. L. Raba (Kolejarz).

POLONIA — UNIA 44:46
Rozegrany awansem na torze w Bydgoszczy pojedynek o mistrzostwo żuźlowe ekstraklasy pomiędzy tamtejszą Polonią i wicemistrzem Polski — Unią Leszno zakończył się zwycięstwem gości 46:44. Ponad 20 000 widzów przeżywało ogromne emocje. Mecz rozpoczął się w nerwowej atmosferze, bowiem szefowie leszczyńskiego zespołu protestowali przeciwko złej nawierzchni gwardyjskiego toru. W tej sy-

tuacji pojedynek rozpoczął się z 30-minutowym opóźnieniem.

Początkowo inicjatywa należała do gospodarzy. Jeździli oni skutecznie od leszczyńskian i po IX wysiedzeniu prowadzili zdecydowanie (32:22).

W XI wysiedzeniu goście wprowadzili rezerwę taktyczną i doskonalili jeżdżąc R. Jankowski wraz z W. Helńskim zwyciężyli duet gospodarzy 4:2, a przewaga Polonii wynosiła w tym momencie już tylko 4 punkty (35:31). Przed ostatnim wysiedzeniem miejscowi prowadzili różnicą 2 punktów i na pięcie na trybunach sięgali zenitu. W ostatnim, decydującym starcie świetnie współpracująca dwójka żużlowców Unii — R. Jankowski i G. Sterna nie dała gospodarzom najmniejszych szans i zwycięstwo 5:1 przesądziło o zaślubnym sukcesie leszczyńskian, którzy nie tracąc nadziei i szans na zdobycie tytułu drużynowego mistrza Polski.

Punkty dla Unii zdobyli: Jankowski 17, Sterna 9, Okoniewski 7, Helński 6, Kasprzak 5, Bzdęga i Krakowski po 1; dla Polonii najwięcej: Bizon 10, Buskiewicz i Dołomiszewicz po 7.

W niedzielę rozegrana zostanie kolejna runda mistrzostw ekstraklasy. W Gnieźnie o godz. 16 Start zmierzy się z Wybrzeżem Gdańsk, a w meczu o mistrzostwo II ligi w Ostrowie o godz. 15. Ostrowia spotka się z Unią Tarnów i rezultat tej konfrontacji będzie miał kolosalne znaczenie dla końcowego układu sił w tej klasie rozgrywek.

JACEK PORTALA

Ruch na piłkarskich boiskach

W Poznaniu cztery ligowe mecze

Kibice wprawdzie wciąż jeszcze dyskutują o pucharowym pojedynku piłkarzy Lecha z Liverpooliem, ale zawodnicy muszą już o tym spotkaniu zapomnieć, przynajmniej na tydzień. Nim bowiem dojdzie do rewanżowej potyczki z mistrzem Anglii, kolejarze rozegrać muszą dwa spotkania ligowe. Poznaniacy nie zamierzają przekazywać krajowego prymatu w inne ręce, więc mecze o ligowe punkty są dla nich równie ważne jak międzynarodowe konfrontacje.

Pierwszy z owych ligowych meczów lechici rozegrają w własnym stadionie w niedzielę o godz. 12. Przeciwnikiem będzie drużyna Katowic. Już w ubiegłym sezonie mówili się o tym zespole, że ma ogromne możliwości. W bieżących rozgrywkach katowiczanie wystartowali słabo, co jednak w sporym stopniu było efektem kłopotów kadrowych. Obecnie wzmocnieni Nazimkiem i Kubiszalem z Cracovii oraz Biegunem i Rzeszutkiem, którzy wyleczyli kontuzje, ka-

towarzyszący im wygrają z optymalnym składem (brakuje tylko Furtoka). W tym zaś zestawieniu są drużyną bardzo groźną, zdolną do pokonania każdego rywala. Przekonała się o tym zresztą Pogoń Szczecin, która przed tygodniem przegrała w Katowicach 0:2. Lech, chociaż przystąpi do tego meczu w nieco osłabionym składzie (z powodu żółtych kartek nie będzie mógł wystąpić Barczak) ma jednak znacznie więcej szans na zwycięstwo. Z drugiej połowy meczu Lech — Katowice Polskie Radio przeprowadzi transmisję w programie lokalnym o godz. 13.

W pozostałych meczach tej kolejki zestaw par jest następujący: Pogoń — Motor, Zagłębie — Górnik Zabrze, ŁKS — Śląsk, Bałtyk — Górnik Wałbrzych, Wisła — Lechia, Ruch — Widzew, Radomiak — Legia.

Bardzo interesująco zapowiada się również sobotni mecz drugoligowej Olimpii z Motą Jelcz Olawa (godz. 18.). Rywal gwardzistów prezentuje wysoką formę i wraz z Odrą Wodzisław przewodzi w tabeli. Jelczanie byli sprawcami wielkiej niespodzianki wygrywając 3:0 w Wodzisławiu z Odrą, z

którą Olimpia przegrała w 1-dentycznym stosunku na własnym boisku. Forma gwardzistów nie jest jeszcze ustabilizowana. Potrafią zagrać świetnie jak z Szombierkami, by w tydzień później z trudem wywalczyć remis z beniaminkiem — Sleszą. Jeżeli w sobotę Olimpia zaprezentuje się z tej dobrej strony, to widowski może być niezwykle atrakcyjny.

Sporo emocji przeżyją również kibice na meczach III ligi. W sobotę o godz. 15 na boisku przy ul. Promiennej dojdzie do дерbowego spotkania Grunwald — Warta. Lepiej wystartowali w lidze wojskowi, ale warciarze odrabiają straty. Będzie to bój nie tylko o ligowe punkty, ale również o to, kto jest trzecią drużyną w Poznaniu. Tygodnik „Piłka Nożna” twierdzi, że Grunwald. Co na to „zieloni”? Natomiast w niedzielę o godz. 15 na stadionie przy ul. Bułgarskiej rezerwy Lecha, które zajmują ostatnie miejsce, podejmują lidera tabeli — Lechię Zieloną Góra. Jest okazja by kolejarze przelamali niefortunną pasę i odnieśli zwycięstwo. (wił)

Szczypiorniści u progu sezonu

Spośród halowych gier zespołowych krajowe rozgrywki mistrzowskie najwcześniej rozpoczęły piłkarki ręczne, bo przed tygodniem. Siedem dni później na parkiety wchodzi mężczyźni, a więc w nadchodzącą sobotę i niedzielę. Po u danym ubiegłorocznym sezonie po raz drugi weszli do ekstraklasy szczypiorniści Posnania i obok Grunwaldu są drugą poznańską drużyną w najwyższej klasie rozgrywkowej tej dyscypliny.

Przygotowania Grunwaldu do sezonu przebiegały: najpierw na obozach w Jeleniej Górze i Wągrowcu, a później wojskowi rozegrali kilka sparingów. Uczestniczyli w dwóch turniejach. W CSRS, gdzie zajęli drugie miejsce za Volan Szeged (Węgry) oraz w Poznaniu i tutaj zaprezentowali się bardzo mizernie plasując się na ostatniej pozycji. Następne mecze towarzyskie z Crveią Zvezdą, Pogonią Szczecin i Niebłą Wągrowiec (wszystkie

zwycięskie) zasygnalizowały zwykłą formę. Ubył z zespołu czołowy snajper J. Kuleczka, który kontynuuje karierę sportową w Austrii. Nadal jednak główną siłę zespołu stanowią rutyniarze: „profesor” gry defensywnej Z. Kuleczka, zdrowiał wreszcie Durki i Zieliński. Podporą obrony jest bramkarz Parecki, na dwóch turniejach uznany za najlepszego specjalistę na tej pozycji. Kostencki nadal dobry w ofensywie słaby jest jednak w obronie.

Niestety chyba nie doczeka w Grunwaldzie 25-lecia pracy szkoleniowej Aleksander Wicanowski. Wprawdzie poprowadził jeszcze wojskowych w pierwszych meczach, lecz później prawdopodobnie zastąpi go Henryk Piotrowski. Trochę dziwne te przetasowania na progu sezonu.

Posnania po roku znów w lidze. Awans spóźniecy wywalczyli w znakomitym stylu niemal deklasując rywali i na

długo przed zakończeniem rozgrywek byli już pewni pierwszego miejsca. Siła spóźniecyów tkwi głównie w żelaznej kondycji i młodzieńczej werwie wspomaganą rutyną dwóch skrzydłowych — Siekierskiego i Guzińskiego oraz tnak skuteczną co i efektywną postawą Szukalskiego w bramce. Wszelkie sukcesy w karierze ręcznych Posnanią wiażą się z trenerem Leonem Nosimą. Postawił on na rzetelną, sumienną pracę treningową bez ulg dla nikogo oraz na młodzież. Przynosi to wymierne efekty. Spóźniecy podczas przerwy, pod koniec przygotowań do nowego sezonu zaprezentowali się znakomicie na międzynarodowym turnieju w Poznaniu, wygrywając zawodowo niemal bez większego wysiłku. Już w trakcie ubiegłego sezonu powrócił do zespołu Henryk Zdanowicz. Obaj odgrywają znaczące role w zespole. Okrzepł wreszcie obdarzony dobrymi warunkami fizycznymi Maślanka.

LESZEK GRACZ

Z Lecha w kadrze tylko J. Adamiec

(PAP) Oto kadra trenera Antoniego Piechniczka na mecz z Turcją w Słupsku 26 października: **bramkarze:** Kazimierski (Legia) i Cebrat (Górnik Zabrze); **obroncy:** Kubicki i Wdowczyk (obaj Legia), Wójcicki (Widzew), **A. Adamiec (Lech)** Zmuda (Cosmos), Ostrzowski (Pogoń); **rozgrywający i napastnicy:** Buncol i Karaś (obaj Legia) Wijas, Smolarek i Dziekanowski (wszyscy Widzew), Matysik i Palasz (obaj Górnik Zabrze), Prusik i Tarasiewicz (obaj Śląsk).

Zawodnicy zbiorą się w Warszawskim „Novotelu” w niedzielę 23. 10. do południa. Wicemistrzem odbędzie trening, a w poniedziałek odleca do Słupska.

Zmiana trenera w Wiśle

(PAP) W dniu meczu o piłkarski Puchar Zdobywców Pucharów pomiędzy Wisłą Kraków i islandzkim zespołem IB Vestmannaeyjar došlo w Wiśle do zmiany trenera. Prowadzący dotychczas zespół Edmund Zientara poprosił o urlop.

Następca Edmunda Zientary wyznaczony został Orest Leńczyk, który prowadził Wisłę przed kilku laty.

Urugwaj — Peru 2:0

(PAP) W towarzyskim meczu spotkały się w Montevideo reprezentacje piłkarskie Urugwaju i Peru. Wygrali gospodarze 2:0 (1:0).

Kolarskie wyścigi w Kórniku

W Kórniku odbyło się już w bieżącym sezonie wiele imprez kolarskich. W najbliższą sobotę rozegrana zostanie kolejna. Będzie nią i ogólnopolski wyścig młodzików o puchar dyrektora miejsko-gminnego ośrodka kultury, sportu i rekreacji. Zawodnicy rywalizować będą na dystansie 50 km (dwie pętle po 25 km na trasie Kórnik — Bnin — Konańskie — Radzewo — Świątniki — Mieczewo — Kórnik). Wyścig rozpocznie się o godz. 12.

Równocześnie odbędą się również wyścigi dla niezrezygnowanych. Chłopcy z rocznika 1970 ścigać się będą na dystansie 6 km, z roczników 1971—72 na 4 km, a z roczników 1973 — 74 na trasie o długości 1,8 km. (wił)

WRZESIEŃ	Maurycygo, Tomasz
22	
Sobota	
23	Bogusława, Tekli
Niedziela	Słońce: 6.37—18.53

TEATRY

Poznań
MUZYCZNY — sob. g. 15 przed. zamkn. „Księżniczka czaradza”, niedz. g. 19 „Księżniczka czaradza”.
POLSKI — sob. g. 13, niedz. g. 15, 18 „Aleja w krainie czarów”.
NOWY — sob., niedz. g. 19 „Komiczny Europej”.
LALKI I AKTORA — sob. g. 17, niedz. g. 18, 17 „O Kasli, co gąski zębula”.
ARENA — sob., niedz. g. 17, 20 „Brasil Tropical”

KINA

Sobota i niedziela
CHODZIEZ Notec: „A stawka jest śmierć” (fr.), „Żywa tęcza” (radz.).
GOSTYN: sob., niedz. „Szpital Britannia” (ang.), „Filip z konopi” (pol.), niedz. „Złote miasto Inków” (pol.).
GNIEZNO Lech: „Lata dwudzieste, lata trzydzieste” (pol.); Polonia: sob. „Wampir z Feratu” (czech.), niedz. „Najlepszy kumpel” (amer.).
GRODZISK: sob., niedz. „Duch” (amer.), „Okno proroka” (pol.-bułg.), niedz. „Mała Mi” (pol.).
JAROCIN: „Niebiańskie dni” (amer.), „Abba” (szwedz.).

KALISZ Kosmos: sob., niedz. „Psy wojny” (amer.), niedz. „Baśń o jasnym sokole” (radz.), „Tais” (pol.); Oaza: sob., niedz. „Psy wojny” (amer.), niedz. „Czerwone węże” (pol.); Syrena: „Skarb na wyspie” (fr.), „Imperium kontratakuje” (amer.), „Blues Brothers” (amer.).
KEPNO: „1941” (amer.).
KŁODAWA: „To tylko rock” (pol.).
KONIN Centrum: „Seksmisja” (pol.); Górnik: „Ostrze na ostrze” (pol.), „To tylko rock” (pol.).
KOSCIAN: sob., niedz. „Piraci XX wieku” (radz.), „Wspomnienia ze starego Pekinu” (chiń.), niedz. „Złota rybka” (pol.).
KROTOSZYN: sob. „Haracz szarego dnia” (pol.) sob., „Awantura o Basie” (pol.), niedz. „Wyjście awaryjne” (pol.).
LESZNO Panorama: „Okno proroka” (pol.), „Dziecko Rosemary” (ang.).
NOWY TOMYŚL: „Tess” (fr.), „Tajemnica stalowego miasta” (czech.).
OBORNIKI: „Cena strachu” (amer.), „Chłopcy z placu Broni” (weg.-amer.).
OBRZYCKO: sob. „Na granicy” (amer.), „Piękna i potwór” (czech.).
PIŁA Sokół: sob., niedz. „Kiełnot wolkno miasta” (pol.), niedz. „Tajemnica Toli” (pol.).
PLESZEW: „Duchy puszczy” (pol.), „Wielka podróż Bolka i Lolka” (pol.), „Marynia” (pol.).
PNIĘWY: „Był jazz” (pol.).
RAWICZ: sob., niedz. „Szedł pies po fortepianie” (radz.), „Lot nad kukiełczym gniazdem” (amer.), niedz. „Colargol szeryfem” (pol.).
SŁUPCA: „Reksio terapeuta” (pol.), „Powrót Mechagodzili” (jap.), „Odmienne stany świadomości” (amer.).
SZAMOTULY: sob. „Dzięki Bogu już piątek” (amer.), sob., niedz. „Jak się budzi królowa”

(czech.), niedz. „Przygoda kropli wody” (pol.).
SRODA: „Tysiąc miliardów dolarów” (fr.), „Syn gór” (rum.).
TRZCIANKA: „Zaklęty zamek” (pl. skl.), „Ucieczka z Nowego Jorku” (amer.), „Księżniczka w osłej skórze” (radz.).
WRONKI: sob., niedz. „Seksmisja” (pol.), niedz. „Przedpotopowe kłopoty” (pol.).
WRZESNIA: sob., niedz. „Tropiciel” (NRD), „Tysiąc miliardów dolarów” (fr.), niedz. „Reksio przewodnik” (pol.).
WSCHOWA: sob., niedz. „Akademia pana Kleksa” (pol.), „Tysiąc miliardów dolarów” (fr.), niedz. „Tomcio Paluch”

RADIO

SOBOTA
Z PROGRAMU I: 9 — Lato z radiem; 12.45 — Rolniczy kwadrans; 16.05 — Merkuriusz rządowy; 17 — Muzyka i aktualności; 18 — „Matysiakowie”; 20.10 — Przy muzyce o sporcie; 21.05 Radiowy Tygodnik Kulturalny; 23.25 — Zaproszenie do tańca.
Wiadomości: 1, 2, 3, 4, 5, 5.30, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.05, 14, 16, 18, 20, 22, 23.
Z PROGRAMU II: 8.10 — Przeboje stare jak świat; 10 — Godzina melomana; 14.10 — Gwiazdociąg czyli najlepsi z najlepszych; 16 — Nowości światowej fonografii; 19.30 — Wiosna koncertowa w Lugano 1984; 23.20 — Studio Stereo zaprasza; 0.45 — Wielki sennik egipski.
Wiadomości: 6, 8, 13, 17, 20.50, 0.50.
Z PROGRAMU III: 6 — Zapraszamy do Trójki; 10.30 — Złote lata swingu; 13.10 — Powtór-

ka z rozrywki; 15.45 — Podróże reporterów; 16 — Zapraszamy do Trójki; 19 — W luzonijon Trójki; 20 — Lista przebojów programu III; 23 — Zapraszamy do Trójki.
Wiadomości: 7, 8, 9, 12, 15, 16, 17, 18, 22.05.
Z PROGRAMU IV: 8.10 — Czoło wiek w swoim „M”; 10 — Ze starego gramofonu; 14 — O kulturę słowa; 16.05 — Z mikrofonem po kraju; 17.20 — Kolekcjonerzy; 21.30 — Kultury scen i scenek; 22 — Samuraje; 22.50 — A. Kondratow — „Zaginione cywilizacje”.
Wiadomości: 7, 12.05, 16, 19.30, 23.50.

AUDYCJE Z POZNANIA: 6.05 — Radioexpress na dzień dobry; 13.05 — W kręgu kultury wiejskiej; 17.05 — Omówienie programu; 17.10 — Radioexpress; 17.20 — Muzyczny relaks; 17.30 — Na poznańskiej antenie.

NIEDZIELA
Z PROGRAMU I: 7.45 — Muzyka w rannych pantoflach; 10 — Gra Orkiestra PRiTV w Poznaniu; 13.15 — Klasyki operetki — Wiedeń; 14.30 — „W Jezioranach”; 16 — Podwieczorek przy mikrofonie; 18 — Dialogi historyczne; 20.10 — Przy muzyce o sporcie; 22 — Teatr PR — „Król zamczyska”.
Wiadomości: 1, 2, 3, 7, 12.05, 18, 20, 23.
Z PROGRAMU II: 8.45 — Koncert w romantycznym stylu; 12 — Muzyka dla kolekcjonerów; 13.30 — Katalog wydawniczy; 17.05 — Nie tylko o muzyce ze Z. Sośnicką; 18 — R. Wagner — „Lohengrin”; 21.20 — Lista byłych przebojów; 0.15 — W świecie kameralistyk.

Wiadomości: 7, 13, 17, 21, 0.50.
Z PROGRAMU III: 8.10 — Komu piosenkę; 11.30 — Skok na ziemię mazurską; 14 — Prywatnie u W. Glińskiego; 16 — Dzieła, interpretacje, nagrania; 18 — H. James — „Zagadka”; 19.05 — Baw się razem z nami; 21 — Trzy kobiety; 23.50 — P. Arstino — „Nauki Nany”.
Wiadomości: 7, 13, 18.
Z PROGRAMU IV: 9 — Transmisja mszy rzymskokatolickiej z kościoła Św. Krzyża w Warszawie; 10.50 — Magazyn Rozgłośni Harcerskiej; 15 — Poezje K. K. Baczyńskiego; 16.05 — Festiwal Moniuszkowski — Kłodawa; 18.35 — Echo festiwalu i konkursów muzycznych; 23.10 — Nowe książki.
Wiadomości: 7, 12.05, 16, 19.30, 23.50.

AUDYCJE Z POZNANIA: 7.40 — Muzyka dla nagrywających; 8.30 — Jak minął tydzień; 8.40 — Wiadomości sportowe; 10.15 — „Z piątku na niedzielę”; 10.45 — Literatura naszych sąsiadów — spotkanie z J. Oleszą; 11.10 — Kultura w zasięgu ręki; 11.30 — Poznański Koncert Życzęcy; 21.05 — Sportowy kwadrans.

Na poznańskiej fali
UKF 69,74 MHz
Rozgłośnia Poznańska, w programie lokalnym na częstotliwości 69,74 MHz poleca następujące audycje:
— „W muzycznym Poznaniu” — poniedziałkowy magazyn poświęcony poznańskim szkołom artystycznym. Oprócz rozmów z dyrektorami szkół przedstawione zostaną także fragmenty nagrań dokonanych dla naszej rozgłośni przez najmłodszych adeptów sztuki w ubiegłym roku szkolnym.
Poniedziałek, 24 września, godz. 18.
— „Ballada, ballada” — zaczęło się to wszystko w Newport, od występu tria: Joan Baez, Peter Seeger i Bob Dylan. Zaspiewali oni utwór „Blow in the wind” i tak narodziła się amerykańska pieśń protestu. Właśnie ona jest tematem kolejnej audycji z cyklu „Ballada, ballada”. Spiewać będą między innymi Buffy Saint Mary i Joan Baez.
Czwartek, 27 września, godz. 17.30.
Ponadto informujemy, że dzień 25 września będzie na antenie ogólnopolskiej — a także lokalnej — dnieniem województwa konińskiego. W programie I między godz. 4 a 5 przedstawimy Turka i jego — nie krótsze niż łódzkie — tradycje wiókiennicze. Natomiast w godzinach od 9 do 10.30 (program I „Cztery Pory Roku”) usłyszą nas Państwo z Kłodawy, gdzie znajduje się największa w Polsce kopalnia soli.

„Głos Wielkopolski” — redaktorzy w województwach
KALISZ ul. Kazimierzowska 4 tel. 762—50;
KOMIN pl. PZPR 5 tel. 266—67;
LESZNO ul. Słowiańska 38, tel. 20-60-68
PIŁA ul. Okrzei 7a, tel. 226—38.

Sobota 22 IX

PROGRAM I

6.00 - TTR Biologia, sem. 1; 6.30 - TTR Chemia, sem. 1; 7.00 - TTR Fizyka, sem. 3; 7.30 - TTR Biologia, sem. 3; 8.30 - Tydzień na działce; 9.00 - „Sobótka” oraz serial prod. hiszp. „Niebieskie lato” - „Idol”;

17.00 - „Gorąca linia” - express reporterów; 17.40 - „Wielkie pustynie świata” - „Pustynia Boga” film prod. franc.; 18.30 - Spotkania z kulturą; 19.00 - Na antenie „Dwójki”; 19.15 - „Lebki i ogonki” - film prod. ang.; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Ze sztuką na ty” - program publicystyki kulturalnej;

Niedziela 23 IX

PROGRAM I

6.00 - TTR - Fizyka, sem. 3; 6.30 - TTR - Biologia, sem. 3; 7.00 - „W naszej rodzinie”; 7.55 - „Po gospodarstwu”; 8.20 - „Tydzień”; 9.00 - „Teleranek” oraz film prod. polskiej „Szóst milionów sekund” (4) - „Dzieci i ryby głosu nie mają”;

10.30 - DT - Wiadomości; 10.35 - „Wielkie miasta świata” - Londyn - film dok. prod. franc.; 11.35 - Reportaż filmowy; 11.55 - „Siedem anten”; 13.05 - „Kraj za miastem”; 13.30 - Telewizyjny Koncert Życzeń;

14.05 - Telewizyjny teatr dla dzieci S. I. Hsiung - „Pani wdzięczny strumyk” (2); 15.00 - DT - Wiadomości; 15.10 - „Śladami naszych czasów”; 15.55 - „Czerwony szal” (1) - film prod. RFN;

17.40 - „Tu, w tym samym miejscu” - „Z dymem pożarów”; 18.10 - Losowanie Dużego Lotka; 18.20 - Pegaz; 19.00 - Dobranoc; 19.10 - Magazyn leśny; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Pałac w East Lynne” - melodramat prod. ang.;

22.00 - Na żywo; 22.35 - Co jest grane?; 23.15 - Wiadomości sportowe; 23.25 - Kino nocne „Umarli nie umierają” - horror prod. USA.

PROGRAM II

11.30 - NUTR - Społeczny charakter człowieka; 12.00 - NURT - Dydaktyka matematyki; 12.30 - NURT - Wychowanie przedszkolne; 13.00 - DT - Wiadomości; 13.10 - Filharmonia „Dwójki” - J. S. Bach „Pasja wg św. Mateusza”;

14.00 - „Podróże na taśmie filmowej” - program dla dzieci; 14.30 - Czy to jest to - program publicystyczny; 15.00 - „1500 sekund wielkiego sportu”; 15.30 - „Człowiek - wódka - kto zwycięży?” - „Co może prawo?”;

15.40 - „Człowiek - wódka - kto zwycięży?” - „Co może medycyna?”; 16.00 - „Wideoetka”; 16.30 - „Człowiek - wódka

13.45 - „Kino-Oko”; 14.25 - „Potyczki rodzinne”; 13.35 - Rozmowa dnia; 14.55 - Kino rodzinne „Winnetou” (3) - „Hakins City”; 15.50 - Klub domatorów; 16.20 - Potyczki dzielnic; 17.00 - „Mrówkowiec” - widowisko pub.; 17.40 - „Cervantes” (4) - serial biogr. TV hiszpańskiej; 18.35 - Piosenki i scenki ze „Zwierzeń przy fortepianie”; 19.05 - „Bogowie czterech stron świata”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - Magazyn sportowy - I liga piłki nożnej; 21.00 - IX Ogólnopolskie Spotkania Muzykujących Rodzin - Piknik rodzinny; 22.00 - Wiadomości dziennika; 22.05 - „Z pamiętnika szalonej gospodyni”; 22.25 - Wielkie filmy małego ekranu „Szpital na peryferiach” (9) „Pożegnanie” serial prod. CSRS;

Poniedziałek 24 IX

PROGRAM I

13.30 - TTR - Matematyka, sem. 1; 14.00 - TTR - Język polski, sem. 1; 15.50 - NURT - Naród i państwo; 16.25 - DT - Wiadomości; 16.30 - Encyklopedia TDC - Rekordziści (4); 16.55 - Kino „Zwierzyńca” - „Ogrody zoologiczne świata” - „San Diego” - film prod. RFN;

17.20 - DT - Wiadomości; 17.30 - Telewizyjny Informator Wydawniczy; 17.45 - „Bałajka” - film dok. prod. ZSRR; 18.20 - „Między polem a stołem” - magazyn rolniczy; 19.00 - Dobranoc; 19.10 - „Echa stadionów”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - Publicystyka; 20.15 - Teatr Telewizji Zofia Nałkowska „Granica” (2); 21.30 - DT - Komentarze; 21.55 - Program publ.;

22.35 - „Muzyczny portret” - Zdzisława Donat; 23.05 - DT - Wiadomości;

PROGRAM II

18.00 - „Prosto z morza” - relacja z międzynarodowej wystawy morskiej „Baltexpo”; 18.30 - Teleskop; 19.00 - Warszawa Jesień 84 (1); 19.20 - Przeboje „Dwójki”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Kalendarz historyczny”;

20.15 - Spotkanie z Brazylią - w programie m. in. rozmowa z przewodniczącym Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Brazylijskiej, wicemarszałkiem Sejmu - Zbigniewem Gertychem, re portaż ze stolicy Brazylii oraz z karnawału w Salvadorze i Rio de Janeiro; 21.15 - DT - Wydarzenia - telefon „Dwójki”; 21.30 - „Spektrum”; 22.00 - „20 lat minęło” - film fab. prod. pol.; 23.00 - DT - Wiadomości;

Wtorek 25 IX

PROGRAM I

6.00 - TTR - Matematyka, sem. 1; 6.30 - TTR - Język polski, sem. 1; 8.10 - Geografia, kl. 7; 9.00 - Plastyka, kl. 2; 9.30 - Film dla 2 zmiany „Tyko jeden lyk” - film psychologiczno-obyczajowy prod. TV NRD;

10.50 - DT - Wiadomości; 11.00 - Chemia, kl. 8; 11.55 - Język polski, kl. 3 lic.; 12.50 - Plastyka, kl. 2; 13.30 - TTR - Język polski, sem. 3; 14.00 - TTR - Matematyka sem. 3; 16.25 - DT - Wiadomości; 16.30 - Dla młodych widzów „Kameleon” spotkanie z Augustynem Blochem;

16.55 - Dla dzieci „Michałki”; 17.20 - DT - Wiadomości; 17.30 - „20 lat minęło” - „Agnieszka” film prod. polskiej; 18.20 - „Kram”; 19.00 - Dobranoc; 19.10 - „Klinika zdrowego człowieka”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - Publicystyka; 20.15 - „Tyko jeden lyk” - film psychologiczno-obyczajowy produkcji TV NRD;

21.35 - DT - Komentarze; 22.00 - Jerzy Krzysztoń - wspomnienia; 22.25 - DT - Wiadomości;

PROGRAM II

18.00 - „Filar”; 18.30 - Teleskop; 19.00 - „Trzydzieści trzy” - teleturniej; 19.20 - Przeboje „Dwójki”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Gorąca linia” - express reporterów; 20.15 - „Warszawska Jesień” - 2 relacja; 21.15 - DT - Wydarzenia - telefon „Dwójki”; 21.30 - „Tajemnice przeszłości” - „Strzały pod Mokram”; 22.00 - Literatura i ekran - „Trzy siostry” (1) film prod. ZSRR;

23.15 - DT - Wiadomości;

Środa 26 IX

PROGRAM I

6.00 - TTR - Język polski, sem. 3; 6.30 - TTR - Matematyka, sem. 3; 8.10 - Historia, kl. 8; 9.00 - Krajobrazy Polski, kl. 4; 9.20 - Film dla 2 zmiany „Palac” - film prod. pol.; 10.50 - DT - Wiadomości; 11.00 - Chemia, kl. 7; 11.55 - Język polski, kl. 6; 12.50 - Krajobrazy Polski, kl. 4;

13.30 - TTR - Uprawa roślin, sem. 1; 14.00 - TTR - Hodowla zwierząt, sem. 1; 15.40 - NURT - „Konflikt w klasie i co dalej?”; 16.15 - Losowanie Express Lotka i Małego Lotka; 16.25 - DT - Wiadomości; 16.30 - „Krag”; 16.55 - Dla dzieci „Tik-Tak”; 17.20 - DT - Wiadomości; 17.30 - „Radar”; 17.45 - „Pierwsza jaskółka” - film fab. prod. ZSRR; 19.00 - Dobranoc;

19.10 - „Piłkarska kadra czeka”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - Publicystyka; 20.15 - „Palac” - polski film fab. - reż. - Tadeusz Junak, wyst.: Halina Gryglaszewska, Danuta Kisiel, Janusz Michałowski, Roman Stankiewicz i inni; 21.50 - DT - Komentarze; 22.15 - „Wieczór filmowy”; 22.55 - DT - Wiadomości;

PROGRAM II

18.00 - „Filmowy świat etnografii” (2) - „Drewniana technika”; 18.30 - Teleskop; 19.00 - Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziemi Górskich - Zakopane 1983; 19.20 - Przeboje „Dwójki”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Za kierownicą”; 20.15 - „Tam, gdzie pieprz rośnie” - „Wielkie przygody małego Ozany”; 21.00 - „Szkoła i życie”; 21.15 - DT - Wydarzenia - telefon „Dwójki”; 21.30 - „Bliżej prawa” - „Małżeństwo z obco krajowcem”; 22.00 - Studio sport - piłka nożna: Polska - Turcja; 22.50 - DT - Wiadomości;

Czwartek 27 IX

PROGRAM I

6.00 - TTR - Uprawa roślin, sem. 1; 6.30 - TTR - Hodowla zwierząt, sem. 1; 8.10 - Fizyka, kl. 7; 9.00 - Praca - technika, kl. 1; 9.20 - Film dla 2 zmiany - „Doktor Teyran” (3) - serial prod. TV francuskiej; 10.50 - DT - Wiadomości; 11.00 - Język polski, kl. 5; 11.55 - Historia, kl. 4 lic.; 12.50 - Praca - technika, kl. 1;

13.30 - TTR - Uprawa roślin, sem. 3; 14.00 - TTR - Mechanizacja rolnictwa, sem. 3; 16.25 - DT - Wiadomości; 16.30 - „O mnie, o tobie, o nas” oraz film prod. NRD „Dziewczyna pirat” (3); 17.20 - DT - Wiadomości; 17.30 - „Interstudio”; 17.55 - „Rzemieślnicy”; 18.05 - „Poligon”; 18.30 - „Sonda”; 19.00 - Dobranoc; 19.10 - Konto „M”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Fakty, wydarzenia, aluzje”; 20.15 - „Doktor Teyran” (3) serial prod. TV francuskiej;

21.45 - DT - Komentarze; 22.10 - „Świat z bliska”; 22.50 - Program rozrywkowy; 23.00 - DT - Wiadomości;

PROGRAM II

18.00 - „Krajobrazy kultury”; 18.30 - Teleskop; 19.00 - „Bitwa morska” - teleturniej; 19.20 - Przeboje „Dwójki”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - „Gorąca linia” - express reporterów; 20.15 - „Warszawska Jesień 84” - 3 relacja; 21.15 - DT - Wydarzenia - telefon „Dwójki”; 21.30 - „Punkt widzenia”; 22.00 - Kino młodych „Zdarzenie” - film prod. pol.; 23.05 - DT - Wiadomości;

Piątek 28 IX

PROGRAM I

6.00 - TTR - Uprawa roślin, sem. 3; 6.30 - TTR - Mechanizacja rolnictwa, sem. 3; 8.10 - Geografia, kl. 6; 9.00 - Wokół nas, kl. 1-2; 9.45 - Film dla 2 zmiany - „Odwieczny zew” (4) „Bunt” serial prod. TV ZSRR;

10.50 - DT - Wiadomości; 11.00 - „Domowe przedszkole”; 11.55 - Język polski, kl. 8; 12.50 - Wokół nas, kl. 1-2; 13.30 - TTR - Biologia, sem. 1; 14.00 - TTR - Chemia, sem. 1; 15.05 - W szkole i w domu; 15.50 - NURT - „Ja i mój świat”;

16.25 - DT - Wiadomości; 16.30 - Dla młodych widzów „Majsterklepka”; 16.55 - Dla dzieci „Piątek z Pankracym”; 17.20 - DT - Wiadomości; 17.30 - „20 lat minęło” - „Niespotkanie spokojny człowiek” komedia prod. TP, reż. - Stanisław Barceja, wyst.: Ryszarda Hannin, Małgorzata Potocka Janusz Kloński i inni; 18.30 - „Wieczorem u Kramców”; 19.00 - Dobranoc; 19.10 - „Nie tylko dla wędkarzy”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - Monitor rządowy; 20.30 - „Odwieczny zew” (4) - „Bunt” serial prod. TV ZSRR;

21.35 - DT - Komentarze; 21.55 - „Jest Warszawa” - program poetycko-muzyczny, wyst.: Mieczysław Fogg, Irena Santor, Ewa Demarczyk i inni; 22.25 - „Sprawa dla reportera”; 23.00 - „20 lat minęło” - „Niewdzięczność” - film psychologiczno-obyczajowy produkcji TV polskiej, reż. Zbigniew Kamiński, wyst.: Antonina Gordon - Górecka, Beata Tyszkiewicz, Helena Kowalczykowska i inni; 23.50 - DT - Wiadomości;

PROGRAM II

17.30 - „Oferty polskiej nauki”; 18.00 - „Spróbuj sam”; 18.30 - Teleskop; 19.00 - „Pobocza sportu” - „Ring wolny”; 19.20 - Przeboje „Dwójki”; 19.30 - Dziennik; 20.00 - Program publicystyczny; 20.15 - „Jarmark”; 21.15 - DT - Wydarzenia - telefon „Dwójki”; 21.30 - „Galerie świata” - Muzeum Rosyjskie w Leningradzie (4) - „Od Iwana Nikitina do Fiodora Rokotowa”; 22.00 - Teatr Telewizji na Świecie - William Szekspir - „Juliusz Cezar” (2) reż. Herbert Wise, wyst.: Charles Gray, Keith Michell, David Collings i inni; 23.20 - „Rozmowy intymne”; 23.50 - DT - Wiadomości; (o-jz)

Za zmiany w programie - redakcja nie odpowiada

ENIGMAT nr 26

Redaguje

WŁADYSŁAW FIRLIK

4x4 grid with numbers: 6 8 3 4; 7 1 9 2; 0 3 6 8; 4 7 5 ?

PLUS LUB MINUS. W tym kwadracie liczby są wpisane tak, aby - używając tylko znaków plus lub minus - uzyskać w każdym rzędzie poziomym taki sam wynik. Liczbę, wynikającą z odkrytego prawa, rządzącego całym układem, należy wpisać w miejsce za znakiem zapytania.

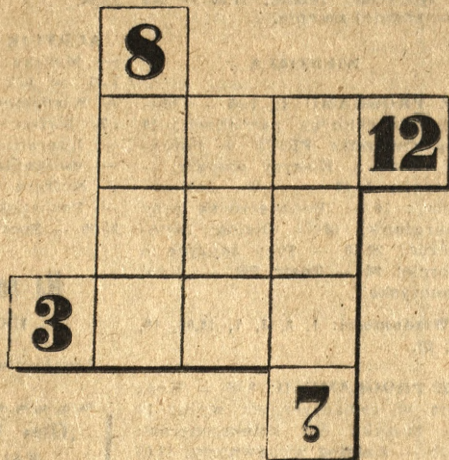
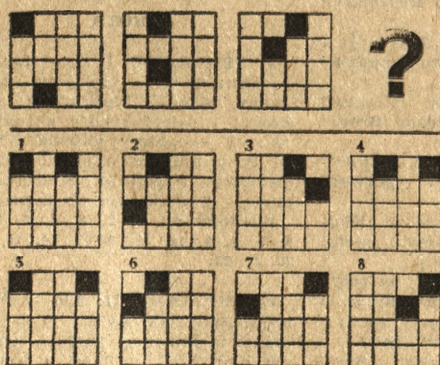

FIGURA MAGICZNA. Dziewięć pustych pól figury należy uzupełnić cyframi od 1 do 9 (naturalnie każdej używając tylko raz), ale koniecznie

w taki sposób, aby każdy z trzech rzędów poziomych oraz trzech pionowych zawierał sumę 20. Cztery dodatkowe wartości widniejące już na rysunku powinny wejść również w skład sumy w odpowiednich rzędach.

CO DALEJ? Tajemnica tej łamigłówki testowej kryje się - jak zwykle w tej rodzinie zadań logicznych - w górnym rzędzie figur zgrupowanych w podanym szyku nieprzypadkowo, lecz z pewną zasadą. Jeśli regułę tę rozszyfrujemy, wówczas w miejsce za znakiem zapytania dobierzcie do kompletu czwartą figurę, tymczasem znajdującą się w dolnej części ilustracji.

Na rozwiązania, przestane wyłącznie na kartach pocztowych, czekamy do piątku, 28 września. Wśród osób, które nadesłają przynajmniej jedno prawidłowe rozwiązanie rozlosujemy trzy książki. Nasz adres: „Głos Wielkopolski”, skrytka pocztowa 1074, 60-959 Poznań.

ROZWIĄZANIE ENIGMATU NR 25

BRAKUJĄCA LICZBA. W puste pole należało wpisać liczbę 11.

KRYPTARYTM. 40838-491834 = 532672.

TRUDNIEJSZY SPOSOB. Prawidłowe rozwiązanie przedstawiono na rysunku.

W wyniku losowania nagrody w postaci książek otrzymują: Mirosława Kempa, Rajów 49 a; Beata Rumińska, Poznań; Józef Szmeterling, Poznań. Nagrody wysłać pocztą Wielkopolska Księgarnia Wysyłkowa.

